

บทที่ 5

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

ทหารมีหน้าที่ในการปกป้องเอกราชและรักษาความมั่นคง และโดยพันธะหน้าที่ ทำให้ทหารมีความจำเป็นที่จะต้องพกพาอาวุธเพื่อปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบ ที่เป็นปัญหา ก็คือ ในการปฏิบัติหน้าที่ของทหารนั้น บางครั้งต้องใช้ความรุนแรงเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ โดยหน้าที่ของทหารแล้ว จำเป็นที่ต้องใช้กำลังพลจำนวนมากในการปกป้องรักษาความมั่นคง ปลอดภัยให้แก่ประเทศเพื่อสร้างความสงบสุข และเพื่อป้องกันการรุกรานของศัตรูทั้งนอกและในประเทศ เมื่อมีทหารจำนวนมากอยู่ร่วมกันย่อมจะต้องมีความขัดแย้งกัน ดังนั้นจึงต้องมีการ กำหนดกฎเกณฑ์กติกาในการอยู่ร่วมกันและการเคารพเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา เพื่อมิให้เกิดการต่อต้าน และเพื่อให้ทหารอยู่ในระเบียบที่จะควบคุมพฤติกรรมต่าง ๆ ของทหาร มิให้แตกแถว หรือแตกความสามัคคี ดังนั้นการกำหนดให้มีวินัยทหารจึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่มีมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ทั้งในช่วงของการปกครองระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในอดีตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามแม้ในปัจจุบันบริบทของบทบาทอำนาจหน้าที่ของทหารจะได้เปลี่ยนแปลง ไปจากอดีต คือหน้าที่ของทหารนอกจากการป้องกันประเทศ ยังมีหน้าที่ในการพัฒนาประเทศอีกด้วย แต่ความสำคัญที่ต้องมีวินัยควบคุมพฤติกรรมทหารก็ยังคงมีอยู่ ซึ่งวินัยทหารนี้มีในทุกประเทศ ไม่ว่าจะมีการปกครองระบอบใดก็ตาม ปัญหา ก็คือ วินัยทหารจำเป็นที่จะต้องมีกฎหมายรองรับ และกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารก็ควรที่จะต้องเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักการและวัตถุประสงค์ในการ สร้างระเบียบและควบคุมให้ทหารอยู่ในระเบียบที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ย่อมหมายความว่าความรวมถึงการให้ และการคุ้มครองสิทธิบางประการแก่ทหารเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วย

สำหรับประเทศไทย มีกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2476 หลังการ เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย เป็นเวลา 1 ปีและมีผลใช้บังคับมาจนปัจจุบัน โดยไม่มีการปรับปรุงแก้ไขในสาระสำคัญที่สอดคล้องกับบริบท การเปลี่ยนแปลงบทบาทของทหารทำให้การบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้อาจไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง บทบาททหาร และยังมีข้อตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องที่ประเทศไทยจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตาม ดังนั้น การวิจัยจึงมีแนวคิดที่จะยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 แล้ว

สร้างกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารฉบับใหม่ ซึ่งการวิจัยนี้ได้ค้นพบคำตอบเบื้องต้นถึงรูปแบบของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารในบทที่ 4 เพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยทหาร และเพื่อให้คำตอบของการวิจัยมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นการวิจัยจึงได้นำเอาวิธีวิทยาการวิจัยการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) ตามที่ได้กำหนดไว้ในบทที่ 3 มาใช้เพื่อให้กลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Stakeholders) ได้ร่วมกันออกแบบโครงสร้างกฎหมายเกี่ยวกับวินัยทหาร เพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร โดยมีกระบวนการการมีส่วนร่วมในการออกแบบ/ร่วมออกแบบ ดังต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design)

การมีส่วนร่วมในการออกแบบ/ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) หรือ Co-Design เป็นเทคนิควิธีวิทยาการวิจัยวิธีหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลไปวิเคราะห์สำหรับงานวิจัยที่มุ่งให้ได้คำตอบที่เป็นต้นแบบในเรื่องนั้น ๆ โดยมีแนวคิดที่มุ่งประสงค์จะให้การออกแบบในเรื่องใดก็ตามสมควรที่จะให้ผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องกับการได้รับผลกระทบจากรูปแบบที่จะกำหนดขึ้นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบรูปแบบนั้น ๆ เพื่อให้แน่ใจว่ารูปแบบที่จัดทำขึ้นมานั้น (ไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์ หรือสินค้า หรือการให้บริการ ฯลฯ) สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องและนำไปใช้ได้จริง การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีนี้มีความแตกต่างจากการเก็บรวบรวมที่ทำตามปกติของการวิจัยซึ่งเป็นลักษณะ Top-down approach แต่วิธีการนี้เป็น Bottom-up approach หมายความว่า ความคิด ความต้องการ และกระบวนการวิธีการต่าง ๆ จะมาจากผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องโดยตรง มิใช่ผู้วิจัยคิดเอาเอง (สุนีย์ มัลลิกะมาลย์, 2560, หน้า 111)

ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร เพื่อให้ได้กฎหมายที่ดีสามารถใช้งานได้เป็นอย่างดีอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าควรที่จะให้ผู้มีประสบการณ์หรือผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ในกฎหมายดังกล่าวได้มีโอกาสที่จะมีส่วนร่วมในการออกแบบสาระสำคัญของบทบัญญัติกฎหมายที่เห็นว่าควรจะมีบัญญัติไว้ในกฎหมาย โดยผู้วิจัยมีหน้าที่ในการนำเอาคำตอบจากการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) ไปวิเคราะห์ตามหลักวิชาการและนำไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยด้วยระเบียบวิธีวิจัยอื่น ซึ่งข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้สำหรับการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารที่เหมาะสมต่อไป กระบวนการการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการเตรียมการ

เป็นขั้นตอนการเตรียมความพร้อมก่อนการจัดให้มีการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) หรือ Co-Design ประกอบด้วย

1) การกำหนดประชากร

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมการมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) เป็นประชากรผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) โดยตรงกับการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร จำนวน 16 คน ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 4 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 4 คน ทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 4 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 4 คน โดยในการอภิปรายจะแยกประชากรออกเป็น 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ หมายถึง ประชากรผู้มีส่วนได้เสียซึ่งมีประสบการณ์ลักษณะงานที่เหมือนหรือคล้ายกันหรือมีหน้าที่เฉพาะในแต่ละด้านที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร มี 4 กลุ่ม ๆ ละ 4 คน ได้แก่

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มนายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 4 คน

ชุดที่ 2 ประชากรกลุ่มผสม คือ กลุ่มประชากรที่มาจากประชากรกลุ่มเฉพาะดังกล่าวข้างต้นแยกมากลุ่มละ 1 คน ผสมรวมเป็น 4 คน ต่อ 1 กลุ่ม จะได้กลุ่มผสม 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มผสม 1 ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน ทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 2 ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน ทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 3 ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน ทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 4 ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน ทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

เหตุผลของการจัดให้มีประชากร 2 ชุด คือ การจัดให้มีประชากรผู้มีส่วนได้เสียเป็นกลุ่มเฉพาะมักมีประสบการณ์ ลักษณะงานที่เหมือนหรือคล้ายกันและการปฏิบัติงานในระดับเดียวกัน เมื่อมีการอภิปรายร่วมกันในหัวข้อประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างกฎหมาย ต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร มักจะมีความคิดเห็น ที่ไม่แตกต่างกันนัก ดังนั้น ความคิด ความต้องการ ให้มีสาระสำคัญของบทบัญญัติกฎหมายที่จะบัญญัติไว้ในกฎหมาย จึงเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ส่วนประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มผสมมีตำแหน่งประสบการณ์ และการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน อาจจะมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันตามแต่ประสบการณ์ของแต่ละคน เมื่อมีการอภิปรายร่วมกันย่อมจะเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์และปัญหาที่พบต่อกัน ทำให้ความคิดเห็นและความต้องการที่จะให้มีบทบัญญัติกฎหมายอาจเหมือนหรือแตกต่างไปจากกลุ่มเฉพาะก็ได้

ภาพประกอบที่ 5.1 ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย ลงทะเบียนเข้าร่วม Co-Design

2) การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design

การจัดทำ Co-design ในงานวิจัยนี้ มีการแบ่งกลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้เสียเพื่อร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็นออกเป็นกลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม การจัดที่นั่งจึงต้องจัดให้นั่งเป็นกลุ่ม จำนวน 4 กลุ่ม (โต๊ะ) โดยแต่ละกลุ่มจะต้องให้มีระยะห่างจากกันพอสมควรเพื่อไม่ให้เกิดการแสดงความเห็นของรบกวนกัน ดังนั้น ห้องที่จัดทำ Co-design จำเป็นที่จะต้องจัดในห้องขนาดใหญ่ จึงจัดขึ้นที่ ห้องไอวี 3 อาคาร ทีเค 3 ชั้น 2 โรงแรมทีเค พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น หลักสี่ กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นห้องขนาดใหญ่ และเป็นสถานที่ที่ประชากรผู้มีส่วนได้เสียทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมสามารถเดินทางเข้าร่วมจัดทำ Co-Design ได้โดยสะดวก

ภาพประกอบที่ 5.2 การจัดเตรียมสถานที่จัดทำ Co-Design

3) การจัดเตรียมอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดทำ Co-Design

ผู้วิจัยจัดเตรียมประเด็น โครงสร้างว่าด้วยวินัยทหาร อุปกรณ์เครื่องเขียนสำหรับประชากรที่เข้าร่วมการจัดทำ Co-design และจัดเตรียมกระดาษแผ่นใหญ่พร้อมแท่นที่ตั้งและเครื่องเขียน เพื่อให้ตัวแทนหรือเลขากลุ่มเขียนคำตอบในแต่ละประเด็นจากมติดของแต่ละกลุ่ม เพื่อให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มนำเสนอต่อที่ประชุม

4) การจัดเตรียมเลขานุการกลุ่ม

มีการจัดเตรียมบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นเลขานุการประจำกลุ่ม ๆ ละ 1 คน เพื่อทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ช่วยชี้แจงวิธีการขั้นตอนการอภิปราย การตอบข้อสงสัยเบื้องต้น และเพื่อทำหน้าที่ในการบันทึกมติดของที่ประชุมกลุ่ม

1.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นตอนการดำเนินการ แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ

ช่วงเช้าเป็นช่วงแรกของการจัดทำ Co-Design เป็นการให้ประชากรกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบ แสดงความคิดเห็นในประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดหรือประเด็นอื่นที่กลุ่มเห็นว่าเหมาะสมที่จะนำเสนอต่อผู้วิจัย ซึ่งการร่วมออกแบบใช้เวลาดำเนินการประมาณ 3 ชั่วโมง มีการดำเนินการ ดังนี้

กลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม เลือกผู้แทนหรือประธานกลุ่มเพื่อนำคำตอบหรือมติดที่ได้จากการร่วมออกแบบแสดงความคิดเห็นของกลุ่มตนเองเสนอต่อกลุ่มอื่น ๆ ในที่ประชุม

ผู้วิจัยนำเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วัตถุประสงค์การจัดทำ Co-Design และประเด็นที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 พร้อมทั้งอธิบายแต่ละประเด็นให้ประชากรกลุ่มที่เข้าร่วม Co-Design ได้รับทราบและเข้าใจเพื่อจะได้ร่วมกันอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ต่อไป

ภาพประกอบที่ 5.3 อาจารย์ที่ปรึกษาและผู้วิจัยนำเสนอวัตถุประสงค์และประเด็นการทำ Co-Design

ประชากรแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายประเด็นตามที่ผู้วิจัยนำเสนอ แต่ไม่จำกัดว่าในการอภิปรายจะต้องยึดตามประเด็นเหล่านั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะสามารถที่จะนำประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องและคิดว่าเหมาะสมมานำเสนอและอภิปรายได้

ภาพประกอบที่ 5.4 กลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายประเด็นการทำ Co-Design

1) เมื่อได้คำตอบหรือมติจากการอภิปรายในกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มแล้ว ผู้แทนหรือประธานกลุ่มนำเสนอคำตอบหรือมติของกลุ่มต่อที่ประชุม และเมื่อมีการนำเสนอต่อที่ประชุมแล้ว ถือว่าเป็นการเสร็จสิ้นการดำเนินการมีส่วนร่วมออกแบบของประชากรกลุ่มเฉพาะซึ่งคำตอบหรือผลการวิจัยที่ได้ จะเป็นข้อมูลนำไปสู่การวิเคราะห์ต่อไป

ภาพประกอบที่ 5.5 การนำเสนอผลการสัมมนาของประชากรกลุ่มเฉพาะ

ช่วงบ่ายเป็นช่วงที่ 2 ของการจัดทำ Co-Design เป็นการให้ประชากรกลุ่มผสมแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบแสดงความคิดเห็นในประเด็นเดียวกันกับที่ให้ประชากรกลุ่มเฉพาะได้ร่วมกันออกแบบแสดงความคิดเห็นในช่วงเช้า โดยวิธีการดำเนินการเช่นเดียวกับกลุ่มเฉพาะ ซึ่งการร่วมออกแบบใช้เวลาดำเนินการประมาณ 2 ชั่วโมง

ภาพประกอบที่ 5.6 กลุ่มผสมแต่ละกลุ่มร่วมอภิปรายประเด็นการ Co-Design

ภาพประกอบที่ 5.7 การนำเสนอผลการสัมมนาของประชากรกลุ่มผสม

1.3 ประเด็นการทำ Co-Design โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ได้คำตอบของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ที่เป็นประเด็นเพื่อนำไปจัดทำร่างโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร มีจำนวน 7 ประเด็น ผู้วิจัยจึงจัดให้ประชากรผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) โดยนำประเด็นตามโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารดังกล่าว มาให้ประชากรทั้งกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสมได้ร่วมกันอภิปรายซึ่งคำตอบที่ได้อาจจะยึดตามประเด็นเหล่านี้หรือไม่ก็ได้ หรืออาจมีการเพิ่มเติมบางประเด็นก็ได้

ประเด็นที่นำเสนอเพื่อให้ประชากรร่วมในการออกแบบ ทั้ง 7 ประเด็น มีดังนี้

- 1) องค์กรพิจารณาโทษทางวินัยทหาร
- 2) กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหาร
- 3) สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร
- 4) ลักษณะความผิดวินัยทหาร
- 5) โทษทางวินัยทหาร
- 6) ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร
- 7) บทเฉพาะกาล

1.4 ผลการทำ Co- Design ประชากรกลุ่มเฉพาะ

ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่มประกอบด้วย

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มนายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 4 คน

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 4 คน

แต่ละกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันในประเด็นที่กำหนดไว้เพื่อหาคำตอบที่จะเป็นรูปแบบของโครงสร้างกฎหมายว่าด้วยกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารแล้ว ได้คำตอบแยกตามประเด็นดังนี้

1) โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

(1) องค์กรพิจารณาโทษทางวินัยทหาร หมายถึง บุคคลหรือคณะกรรมการผู้ซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับวินัยทหารบัญญัติให้อำนาจในการพิจารณาลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยทหารตามขอบเขตอำนาจที่กฎหมายนั้น ๆ กำหนดไว้ ได้แก่ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป คณะกรรมการวินัยทหาร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน เจ้ากรมพระธรรมนูญ หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร หัวหน้าอัยการทหาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารบก ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ เป็นกรรมการ แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร โดยมีองค์คณะตุลาการประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ 3 นาย ตุลาการทหาร 2 นาย

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยกับการจัดตั้ง คณะกรรมการวินัยทหารและศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร เห็นว่าเป็นเรื่องที่ดีกับทหารผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหารทั้งในภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางวินัยทหารได้มากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ที่กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารสิ้นสุดที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปเท่านั้น เป็นการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของทหารทุกคน โดยมีข้อเสนอแนะ คือ คณะกรรมการวินัยทหารควรมี ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของแต่ละเหล่าทัพเข้าเป็นคณะกรรมการดังกล่าวด้วย

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยกับการจัดตั้ง คณะกรรมการวินัยทหารและศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารเพิ่มขึ้นมาจากเดิม โดยมีข้อเสนอแนะ คือ คณะกรรมการวินัยทหารควรมีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการวินัยทหารของกระทรวงกลาโหมและของเหล่าทัพต่าง ๆ แยกออกมาโดยเฉพาะ

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยกับการจัดตั้ง คณะกรรมการวินัยทหารและศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารเพิ่มขึ้นมาจากเดิม โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ให้ศาลทหารชั้นต้นในแต่ละพื้นที่ดำเนินการ แทน ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร และให้คดีถึงที่สุด

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยกับการจัดตั้ง คณะกรรมการวินัยทหารและศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารเพิ่มขึ้นมาจากเดิม โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ให้เปลี่ยนจาก “ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป” เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับวินัยทหารโดยเฉพาะ

สรุปคำตอบที่ได้มา ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับองค์การพิจารณาโทษทางวินัยทหาร ได้แก่ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป คณะกรรมการวินัยทหาร และศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร โดยมีองค์คณะตุลาการประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ 3 นาย ตุลาการทหาร 2 นาย ใช้ระบบไต่สวนในการวิธีพิจารณาคดีวินัยทหาร

(2) กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหาร

การแบ่งภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ ซึ่งการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติจะไปสิ้นสุดที่ศาลทหารแผนกคดีวินัยทหาร แต่ในภาวะไม่ปกติ การดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติจะไปสิ้นสุดที่คณะกรรมการวินัยทหาร

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มเฉพาะ 1

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 เห็นด้วยกับการแบ่งภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ โดยมีข้อเสนอแนะว่า ขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติมีหลายขั้นตอน อาจทำให้เกิดความล่าช้า

กลุ่มเฉพาะ 2

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 เห็นด้วยกับผู้วิจัยทุกประเด็นย่อย

กลุ่มเฉพาะ 3

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 เห็นด้วยกับผู้วิจัยทุกประเด็นย่อย โดยมีข้อเสนอแนะว่า ในภาวะปกติควรกำหนดให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหารสามารถร้องขอชะลอการลงโทษได้

กลุ่มเฉพาะ 4

ประชากรกลุ่มเฉพาะ 4 เห็นด้วยกับผู้วิจัยทุกประเด็นย่อย ยกเว้นประเด็น ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป โดยมีข้อเสนอแนะว่า เปลี่ยนจาก “ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป” เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับวินัยทหารโดยเฉพาะ

สรุปคำตอบที่ได้มา ประชากรกลุ่มเฉพาะทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับการแบ่งภาวะปกติ และภาวะไม่ปกติ ซึ่งการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติจะไปสิ้นสุดที่ศาลทหารแผนกคดีวินัยทหาร แต่ในภาวะไม่ปกติ การดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติจะไปสิ้นสุดที่คณะกรรมการวินัยทหาร โดยมีเพียงกลุ่มเฉพาะ 4 เสนอแนะว่า ให้เปลี่ยนจาก “ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป” เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับวินัยทหารโดยเฉพาะ

(3) สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร

ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหารจะได้รับสิทธิตามกฎหมาย ดังนี้ สิทธิพื้นฐานในชั้นสอบสวน (แจ้งข้อกล่าวหา/มีทนายหรือผู้ที่ตนไว้วางใจร่วมฟังการสอบสวน/โต้แย้งชี้แจง) สิทธิร้องทุกข์ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร และสิทธิฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 เห็นด้วยกับสิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร โดยมีกลุ่มเฉพาะที่ 2 เห็นว่า สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหารไม่ควรมีขั้นตอนนี้เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยทหาร ให้ฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารได้ทันที

(4) ลักษณะการกระทำผิดวินัยทหาร

(4.1) การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

- 1) ดื้อ ขัดขืน หลีกเลี่ยง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน
- 2) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย
- 3) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของทหาร
- 4) ก่อให้แตกความสามัคคีในคณะทหาร
- 5) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเล่อต่อหน้าที่ราชการ
- 6) กล่าวคำเท็จ

7) ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพจน์ไม่สมควร

8) ไม่ตักเตือนสั่งสอน หรือลงทัณฑ์ผู้ได้บังคับบัญชาที่กระทำผิดตาม

โทษานุโทษ

9) เสพเครื่องคองของเมจนถึงเสียกิริยา

10) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงกลาโหม

(4.2) การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

1) คือ ขัดจีน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

2) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

3) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

4) กล่าวคำเท็จ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

5) ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพจน์ไม่สมควร อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

6) เสพเครื่องคองของเมจนถึงเสียกิริยา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

7) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกลาโหม คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นด้วยกับผู้วิจัย โดยมีข้อเสนอแนะให้ระบุให้ชัดเจนถึงลักษณะการกระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหารเป็นอย่างมาก

(5) โทษทางวินัยทหาร

(5.1) การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่ ภาคทัณฑ์/ ตัดเงินเดือน/ ลดเงินเดือน/พักการกรม/กัก/ขัง/จำขัง

(5.2) การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ได้แก่ ปลดออก/ให้ออก/ไล่ออก คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 เห็นด้วยกับโทษทางวินัยทหาร โดยมีกลุ่มเฉพาะที่ 1 เห็นว่า ตัดเงินเดือน ลดเงินเดือน ไม่ควรมีเป็นโทษที่ลดรอนสิทธิทหารมาก

เกินไป และเสนอแนะว่า ให้ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหารฟ้องคดีต่อศาลปกครองก่อน หากศาลปกครองไม่รับพิจารณา จึงจะมายื่นฟ้องคดีต่อศาลทหาร

และกลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นว่า นายทหารชั้นนายพลควรที่จะเป็นผู้รับโทษทางวินัยทหารด้วย เนื่องจากเป็นทหารเหมือนกันต้องอยู่ในระเบียบวินัยทหาร เมื่อกระทำผิดวินัยทหารก็ต้องรับผิดทางวินัยทหาร ควรแก้ไขตารางกำหนดทัณฑ์ให้ทหารชั้นยศนายพลเป็นผู้รับทัณฑ์ด้วยเพื่อความเสมอภาค

(6) ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร

(6.1) ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

(6.2) ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยทหาร ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่นขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 30 วัน

(6.3) ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชา

(6.4) ขั้นตอนการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งดำเนินการทางวินัยทหาร

(6.5) ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น ขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 15 วัน

(6.6) ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป

(6.7) ขั้นตอนการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยทหารนั้น

(6.8) ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์และมีคำสั่งของคณะกรรมการวินัยทหาร การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้ การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกิน 2 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน 30 วัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย เมื่อคณะกรรมการวินัยทหารพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ คณะกรรมการวินัยทหารมีคำวินิจฉัย

(6.9) ขั้นตอนการฟ้องคดีต่อศาลทหาร ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหารให้ฟ้องคดี ต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหาร

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มเฉพาะกลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ 3 และกลุ่มที่ 4 เห็นด้วยกับระยะเวลาในการ ดำเนินการทางวินัยทหาร โดยมีกลุ่มเฉพาะที่ 1 เห็นว่า ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร ควรแยกระยะเวลาเป็น 2 กรณี ในเวลาปกติ และในเวลาปกติ ซึ่งในแต่ละช่วงควรมีกำหนด ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยให้แตกต่างกัน ตามความจำเป็นเร่งด่วน โดยในภาวะไม่ปกติ ควรมีระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารที่สั้นกว่าในภาวะปกติ

(7) บทเฉพาะกาล

(7.1) กฎหมายใดอ้าง พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ให้ถือว่าอ้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร เช่น ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 8

(7.2) กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือข้อบังคับเดิมยังมีผลใช้บังคับ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

(7.3) คดีวินัยทหารที่ค้างพิจารณาให้สิทธิทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหาร อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร และฟ้องคดีต่อศาลทหาร (ใช้กฎหมายย้อนหลังในส่วนที่เป็นคุณ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 วรรคหนึ่ง)

ประชากรกลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นด้วยกับผู้วิจัยทุกประเด็นย่อย

จากการจัดทำ Co – Design คำตอบที่ได้จากกลุ่มเฉพาะส่วนใหญ่เห็นด้วยตามประเด็น ที่ผู้วิจัยนำเสนอ แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่ไม่เห็นด้วยและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในบางประเด็นให้กับ ผู้วิจัยเพื่อปรับปรุงในงานวิจัยนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังนี้

1) คณะกรรมการวินัยทหาร ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการวินัยทหารของ กระทรวงกลาโหมและของเหล่าทัพต่าง ๆ แยกออกมาโดยเฉพาะ โดยแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ วินัยทหารชุดหลัก

2) ให้ศาลทหารชั้นต้นในแต่ละพื้นที่ดำเนินการ แทน ศาลทหารสูงสุดแผนกคดี วินัยทหาร และให้คดีถึงที่สุด เนื่องจากจำนวนตุลาการพระธรรมนูญในศาลทหารสูงสุดมีจำนวน ไม่มาก อาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ

3) กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติควรกำหนดให้ผู้ถูกดำเนินการ ทางวินัยทหารสามารถร้องขอต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารเพื่อให้มีคำสั่งชะลอการลงโทษ ได้ในระหว่างการฟ้องคดี

4) โทษลดเงินเดือน อาจกระทบต่อสหภาพได้ เนื่องจากการครองสหภาพจะมีความสัมพันธ์กับเงินเดือนของทหารผู้นั้น อาจไม่เหมาะสมที่จะกำหนดโทษลดเงินเดือนไว้ในกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ส่วนโทษตัดเงินเดือนมีความเหมาะสมแล้วแต่ให้กำหนดระยะเวลาและสัดส่วนเงินเดือนที่จะถูกตัดเงินเดือนให้ชัดเจนด้วย

5) การฟ้องคดีต่อศาลปกครองก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลทหาร เพื่อเป็นการยืนยันว่าคดีวินัยทหารดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง เนื่องจากการปลดออกจากราชการทหารในบางกรณี เป็นผลมาจากการดำเนินการทางกฎหมายอื่นซึ่งอาจไม่ใช่การดำเนินการทางวินัยทหารก็เป็นได้

6) ควรแก้ไขตารางกำหนดทัณฑ์ให้ทหารชั้นยศนายพลเป็นผู้รับทัณฑ์ด้วยเพื่อความเสมอภาค เนื่องจากทหารชั้นยศนายพลเป็นทหารเหมือนกันต้องอยู่ในระเบียบวินัยทหารเมื่อกระทำผิดวินัยทหารก็ต้องรับผิดทางวินัยทหาร

7) ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร ควรแยกระยะเวลาเป็น 2 กรณี ในเวลาปกติ และในเวลาปกติ ซึ่งในแต่ละช่วงควรมีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยให้แตกต่างกัน ตามความจำเป็นเร่งด่วน โดยในภาวะไม่ปกติ ควรมีระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารที่สั้นกว่าในภาวะปกติ

8) เสนอแนะให้มีการกำหนดคำนิยามศัพท์คำที่มีความหมายเฉพาะสำหรับกฎหมายฉบับนี้ เพื่อกำหนดขอบเขตความหมายให้มีความชัดเจน และสร้างความเข้าใจร่วมกันของผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้

จากการทำ Co-Design ได้มีการสรุปคำตอบของกลุ่มเฉพาะแต่ละกลุ่มเปรียบเทียบได้ดังนี้ (ดูตารางที่ 5.1)

ตารางที่ 5.1 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co- Design ของกลุ่มเฉพาะ

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ประเด็นที่ 1 องค์กรที่พิจารณาโทษทางวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
1.1 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งส่งลงโทษ	✓	✓	✓	✓
1.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	✓	✓	✓	✗
1.3 คณะกรรมการวินัยทหาร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน เจ้ากรมพระธรรมนูญ หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร หัวหน้าอัยการทหาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหาร ผู้อำนวยการ	✓	✓	✓	✓

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
สำนักงานพระธรรมทูตทหารบก ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมทูตทหารเรือ ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมทูตทหารอากาศ เป็น กรรมการ แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง				
1.4 ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร - องค์คณะตุลาการประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมทูต 3 นาย ตุลาการทหาร 2 นาย - ใช้ระบบไต่สวนในการวิธีพิจารณาคดีวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 2 กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
2.1 ภาวะปกติ (สิ้นสุดที่ ศาลทหาร)	✓	✓	✓	✓
2.1.1 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษ	✓	✓	✓	✓
2.1.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	✓	✓	✓	✗
2.1.3 คณะกรรมการวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
2.1.4 ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
2.2 ภาวะไม่ปกติ (โดยหลักสิ้นสุดที่ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป)	✓	✓	✓	✓
2.2.1 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษ	✓	✓	✓	✓
2.2.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป เว้นแต่กรณี ผู้บัญชาการเหล่าทัพ เป็นผู้สั่งลงโทษ จะสิ้นสุดที่	✓	✓	✓	✗
2.2.3 คณะกรรมการวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 3 สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
3.1 สิทธิพื้นฐานในชั้นสอบสวน (แจ้งข้อกล่าวหา/มีทนายหรือผู้ที่ตนไว้วางใจร่วมฟังการสอบสวน/โต้แย้งชี้แจง)	✓	✓	✓	✓
3.2 สิทธิร้องทุกข์ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	✓	✓	✓	✓
3.3 สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร	✓	✗	✓	✓
3.4 สิทธิฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 4 ลักษณะการกระทำผิดวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
4.1 การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง	✓	✓	✓	✓

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
<p>1) คือ ขัดขึ้น หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน</p> <p>2) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย</p> <p>3) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของทหาร</p> <p>4) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร</p> <p>5) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเลื่อต่อหน้าที่ราชการ</p> <p>6) กล่าวคำเท็จ</p> <p>7) ใช้กิริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร</p> <p>8) ไม่คัดเตือนสั่งสอน หรือลงทัณฑ์ผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิดตามโทษานุโทษ</p> <p>9) เสพเครื่องดองของเมาจนถึงเสียกิริยา</p> <p>10) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดในกฎกระทรวงกลาโหม</p>				
<p>4.2 การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง</p> <p>1) คือ ขัดขึ้น หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตนอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>2) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>3) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเลื่อต่อหน้าที่ราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>4) กล่าวคำเท็จ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>5) ใช้กิริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควรอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>6) เสพเครื่องดองของเมาจนถึงเสียกิริยา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>7) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดใน กฎ</p>	✓	✓	✓	✓

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
กระทรวงกลาโหม				
ประเด็นที่ 5 โทษทางวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
5.1 การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง - ภาคทัณฑ์/ ตัดเงินเดือน/ลดเงินเดือน/ทัณฑ์กรรม/ กัก/ขัง/จำขัง	✗	✓	✓	✓
5.2 การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง - ปลดออก/ให้ออก/ไล่ออก	✓	✓	✓	✓
5.3 ตารางกำหนดโทษ	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 6 ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร	✗	✓	✓	✓
6.1 ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้สอบข้อเท็จจริง เบื้องต้น	✗	✓	✓	✓
6.2 ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ความผิดวินัยทหาร ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในกรณีมีเหตุ จำเป็นอื่น ขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 30 วัน	✗	✓	✓	✓
6.3 ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชา ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุป ความเห็นมายังผู้บังคับบัญชา	✗	✓	✓	✓
6.4 ขั้นตอนการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่ง ดำเนินการทางวินัยทหาร	✗	✓	✓	✓
6.5 ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ความผิดวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชา ชั้นเหนือขึ้นไปมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น ขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่ เกิน 15 วัน	✗	✓	✓	✓
6.6 ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชา ชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการ	✗	✓	✓	✗

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
สอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป				
6.7 ขั้นตอนการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยทหารนั้น	✘	✓	✓	✓
6.8 ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์และมีคำสั่งของคณะกรรมการวินัยทหาร การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้ การพิจารณา ไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลา ได้อีกซึ่งไม่เกิน 2 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน 30 วัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย เมื่อคณะกรรมการ วินัยทหารพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชา ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ คณะกรรมการวินัยทหารมีคำวินิจฉัย	✘	✓	✓	✓
6.9 ขั้นตอนการฟ้องคดีต่อศาลทหาร ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัย ทหารให้ฟ้องคดี ต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำ วินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหาร	✘	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 7 บทเฉพาะกาล	✓	✓	✓	✓
7.1 กฎหมายใดอ้าง พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ให้ถือว่าอ้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วย วินัยทหาร เช่น ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 8	✓	✓	✓	✓
7.2 กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือข้อบังคับเดิมยังมีผลใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ กฎหมายต้นแบบว่า ด้วยวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
7.3 คดีวินัยทหารที่ค้างพิจารณาให้สิทธิทหารผู้ถูกลงโทษ ทางวินัยทหาร อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร และ	✓	✓	✓	✓

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ปัจจัยต่อศาลทหาร (ใช้กฎหมายย้อนหลังในส่วนที่เป็นคุณ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 3 วรรคหนึ่ง)				

กลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร

กลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่มนายทหารพระธรรมนูญ

กลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ

กลุ่มเฉพาะ 4 กลุ่มข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ

1.5 ผลการทำ Co-Design ประชากรกลุ่มผสม

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่มประกอบด้วย

กลุ่มผสม 1 ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน นายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 2 ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน นายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 3 ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน นายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

กลุ่มผสม 4 ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน นายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มได้อภิปรายร่วมกันในประเด็นที่กำหนดไว้ เพื่อหาคำตอบที่จะเป็นรูปแบบของโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ได้คำตอบแยกตามประเด็น ดังนี้

1) องค์กรพิจารณาโทษทางวินัยทหาร

(1) องค์กรพิจารณาโทษทางวินัยทหาร ได้แก่ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป คณะกรรมการวินัยทหาร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน เจ้ากรมพระธรรมนูญ หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร หัวหน้าอัยการทหาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารบก ผู้อำนวยการสำนักงาน

พระธรรมนูญทหารเรือ ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ เป็นกรรมการ แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง และศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร โดยมีองค์คณะตุลาการประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ 3 นาย ตุลาการทหาร 2 นาย ใช้ระบบไต่สวนในการวิธีพิจารณาคดีวินัยทหาร

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสม 1 เห็นด้วยกับการจัดตั้ง คณะกรรมการวินัยทหารและศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร โดยมีข้อเสนอแนะ ให้คณะกรรมการวินัยทหารได้รับการโปรดเกล้าฯ โดยมีคณะกรรมการโดยตำแหน่ง และคณะกรรมการโดยการสรรหาจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสม 2 เห็นด้วยกับการจัดตั้ง คณะกรรมการวินัยทหาร แต่ในส่วนศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารมีข้อเสนอแนะ คือ ให้ปรับองค์คณะตุลาการศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารจากเดิมตุลาการพระธรรมนูญ 3 นาย ตุลาการทหาร 2 นาย เป็น ตุลาการพระธรรมนูญ 2 นาย ตุลาการทหาร 3 นาย

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสม 3 เห็นด้วยกับการจัดตั้ง คณะกรรมการวินัยทหารและศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารเพิ่มขึ้นมาจากเดิม โดยมีข้อเสนอแนะ ในส่วนคณะกรรมการวินัยทหารควรมีคณะกรรมการที่มีผู้บัญชาการแต่ละเหล่าทัพหรือผู้แทนแต่ละเหล่าทัพเป็นคณะกรรมการด้วย

กลุ่มผสม 4

ประชากรกลุ่มผสม 4 เห็นด้วยกับการจัดตั้ง คณะกรรมการวินัยทหาร โดยมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีคณะกรรมการวินัยทหาร 3 ชุด ชุดที่ 1 คณะกรรมการวินัยทหาร ระดับกองทัพอากาศ ชุดที่ 2 คณะกรรมการวินัยทหาร ระดับเหล่าทัพ ชุดที่ 3 คณะกรรมการวินัยทหาร ระดับกระทรวงกลาโหม แต่ไม่เห็นด้วยกับการฟ้องศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร โดยเสนอแนะว่า ควรให้คดีวินัยทหารขึ้นสู่ศาลทหารชั้นต้นในพื้นที่และคดีถึงที่สุด โดยใช้องค์คณะตามศาลทหารชั้นต้นซึ่งคณะกรรมการวินัยทหารกลางเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการทั้ง 3 ชุด ดังกล่าว

สรุปคำตอบที่ได้มา ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับองค์การพิจารณาโทษทางวินัยทหาร ได้แก่ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งส่งลงโทษ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป คณะกรรมการวินัยทหาร และควรมีองค์การศาลทหารเข้ามาตรวจสอบถ่วงดุลการใช้อำนาจในการดำเนินการทางวินัยทหารของผู้บังคับบัญชาทหาร โดยใช้ระบบไต่สวน

(2) กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหาร

การแบ่งภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ ซึ่งการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติ จะไปสิ้นสุดที่ศาลทหารแผนกคดีวินัยทหาร แต่ในภาวะไม่ปกติ การดำเนินการทางวินัยทหารใน ภาวะปกติจะไปสิ้นสุดที่คณะกรรมการวินัยทหาร

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับการแบ่งภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ ซึ่งการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติจะไปสิ้นสุดที่ศาลทหารแผนกคดีวินัยทหาร แต่ใน ภาวะไม่ปกติ การดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติจะไปสิ้นสุดที่คณะกรรมการวินัยทหาร โดยมีเพียงกลุ่มผสม 4 ไม่เห็นด้วยเฉพาะกรณีการให้อำนาจศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร พิจารณาคดีวินัยทหารร้ายแรงในภาวะปกติ โดยเสนอแนะว่า ควรเป็นอำนาจของศาลทหารชั้นต้น และให้คดีถึงที่สุด

(3) สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร

ผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหารจะได้รับสิทธิตามกฎหมายดังนี้ สิทธิพื้นฐานในชั้น สอบสวน (แจ้งข้อกล่าวหา/มีทนายหรือผู้ที่ตนไว้วางใจร่วมฟังการสอบสวน/โต้แย้งชี้แจง) สิทธิร้องทุกข์ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร และสิทธิฟ้องคดี ต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยกับสิทธิพื้นฐานในชั้นสอบสวน (แจ้งข้อกล่าวหา/มีทนายหรือผู้ที่ตนไว้วางใจร่วมฟังการสอบสวน/โต้แย้งชี้แจง) สิทธิร้องทุกข์ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร และสิทธิฟ้องคดีต่อศาล ทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ควรกำหนดให้สิทธิชะลอการลงโทษ ทางวินัยทหาร โดยยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการวินัยทหาร

(4) ลักษณะการกระทำผิดวินัยทหาร

(4.1) การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง

- 1) คือ ขัดจีน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน
- 2) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย
- 3) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของทหาร
- 4) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร
- 5) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเล่อต่อหน้าที่ราชการ
- 6) กล่าวคำเท็จ

7) ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพจน์ไม่สมควร

8) ไม่ตักเตือนสั่งสอน หรือลงทัณฑ์ผู้ได้บังคับบัญชาที่กระทำผิดตาม

โทษานุโทษ

9) เสพเครื่องคองของเมฆจนถึงเสียกิริยา

10) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงกลาโหม

(4.2) การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

1) ดื้อ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

2) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

3) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเลินเล่อต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

4) กล่าวคำเท็จ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

5) ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพจน์ไม่สมควร อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

6) เสพเครื่องคองของเมฆจนถึงเสียกิริยา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง

7) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงกลาโหม คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสมทุกกลุ่มเห็นด้วยกับผู้วิจัย โดยมีข้อเสนอแนะให้ระบุให้ชัดเจนถึงลักษณะการกระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหารเป็นอย่างมาก

(5) โทษทางวินัยทหาร

(5.1) โทษทางวินัยทหารอย่างไม่ร้ายแรง ได้แก่ ภาคทัณฑ์/ ตัดเงินเดือน/ ลดเงินเดือน/พักการกรม/กัก/ขัง/จำขัง

(5.2) โทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรง ได้แก่ ปลดออก/ให้ออก/ไล่ออก

คำตอบที่ได้มา มีดังนี้

กลุ่มผสม 1

ประชากรกลุ่มผสมที่ 1 เห็นด้วยกับโทษทางวินัยทหารทั้งหมด แต่ไม่เห็นด้วยเฉพาะโทษลดเงินเดือน เห็นว่าอาจจะกระทบต่อฐานเงินเดือนและการครองยศทหาร และโทษตัดเงินเดือน ควรกำหนดระยะเวลาให้ชัดเจน

กลุ่มผสม 2

ประชากรกลุ่มผสมที่ 2 เห็นด้วยกับโทษทางวินัยทหารทั้งหมด แต่ไม่เห็นด้วยกับโทษตัดเงินเดือน และลดเงินเดือน เห็นว่ากระทบต่อสิทธิเสรีภาพของทหารมากเกินไป

และกลุ่มผสมทุกกลุ่มเห็นว่า นายทหารชั้นนายพลควรที่จะเป็นผู้รับโทษทางวินัยทหารด้วย เนื่องจากเป็นทหารเหมือนกันต้องอยู่ในระเบียบวินัยทหาร เมื่อกระทำความผิดวินัยทหารก็ต้องรับผิดทางวินัยทหาร ควรแก้ไขตารางกำหนดทัณฑ์ให้ทหารชั้นนายพลเป็นผู้รับทัณฑ์เพื่อความเสมอภาค

กลุ่มผสม 3

ประชากรกลุ่มผสมที่ 3 และ กลุ่มผสมที่ 4 เห็นด้วยกับผู้วิจัยทุกประเด็น ในหลักการที่ว่าควรมีการแบ่งโทษทางวินัยทหารให้ชัดเจนว่าโทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรง มีโทษใดบ้าง และโทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรง มีโทษใดบ้าง

สรุปคำตอบที่ได้มา ประชากรกลุ่มผสมส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับหลักการที่ว่าควรมีการแบ่งโทษทางวินัยทหารให้ชัดเจนว่าโทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรง มีโทษใดบ้าง และโทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรง มีโทษใดบ้าง และนายทหารชั้นนายพลควรที่จะเป็นผู้รับโทษทางวินัยทหารด้วย

(6) ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร

(6.1) ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชา มีคำสั่งให้สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น

(6.2) ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยทหาร ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น ขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 30 วัน

(6.3) ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชา

(6.4) ขั้นตอนการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งดำเนินการทางวินัยทหาร

(6.5) ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น ขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 15 วัน

(6.6) ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป

(6.7) ขั้นตอนการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยทหารนั้น

(6.8) ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์และมีคำสั่งของคณะกรรมการวินัยทหาร การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้ การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลา ได้อีกซึ่งไม่เกิน 2 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน 30 วัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย เมื่อคณะกรรมการวินัยทหารพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ คณะกรรมการวินัยทหารมีคำวินิจฉัย

(6.9) ขั้นตอนการฟ้องคดีต่อศาลทหาร ในกรณีที่ผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหารให้ฟ้องคดี ต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหาร

คำตอบที่ได้มีดังนี้

ประชากรกลุ่มผสมทุกกลุ่มเห็นด้วยกับผู้วิจัย โดยมีข้อเสนอแนะว่า กำหนด ระยะเวลาในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ควรมีการระบุเหตุในการขยายระยะเวลาเพื่อความยืดหยุ่น ในการดำเนินการทางวินัย และระยะเวลาในการดำเนินการในภาวะไม่ปกติควรมีกำหนดเวลาที่ เร็วกว่าในภาวะปกติ

(7) บทเฉพาะกาล

(7.1) กฎหมายใดอ้าง พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ให้ถือว่าอ้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร เช่น ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 8

(7.2) กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือข้อบังคับเดิมยังมีผลใช้บังคับเท่าที่ ไม่ขัดหรือแย้งกับ กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

(7.3) คดีวินัยทหารที่ค้างพิจารณาให้สิทธิทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหาร อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร และฟ้องคดีต่อศาลทหาร (ใช้กฎหมายย้อนหลังในส่วนที่เป็นคุณสมบัติ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 วรรคหนึ่ง)

ประชากรกลุ่มเฉพาะทุกกลุ่มเห็นด้วยกับผู้วิจัยทุกประเด็นย่อย

จากคำตอบของประชากรกลุ่มผสมทั้ง 4 กลุ่ม เห็นด้วยตามประเด็นที่ผู้วิจัยนำเสนอ แต่มีบางประเด็นที่ไม่เห็นด้วยและมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ

1) ควรมีคณะกรรมการวินัยทหาร 3 ชุด ชุดที่ 1 คณะกรรมการวินัยทหาร ระดับกองทัพอากาศ ชุดที่ 2 คณะกรรมการวินัยทหาร ระดับเหล่าทัพ ชุดที่ 3 คณะกรรมการวินัยทหาร ระดับกระทรวงกลาโหม แต่ไม่เห็นด้วยกับการฟ้องศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร โดยเสนอแนะว่า ควรให้คดีวินัยทหารขึ้นสู่ศาลทหารชั้นต้นในพื้นที่และคดีถึงที่สุด โดยใช้องค์คณะตามศาลทหารชั้นต้น ซึ่งคณะกรรมการวินัยทหารกลางเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการทั้ง 3 ชุด ดังกล่าว

2) การให้อำนาจศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารพิจารณาคดีวินัยทหารร้ายแรงในภาวะปกติ โดยเสนอแนะว่า ควรเป็นอำนาจของศาลทหารชั้นต้นและให้คดีถึงที่สุด เนื่องจากอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติในเรื่องจำนวนตุลาการพระธรรมนูญที่มีอย่างจำกัด อาจไม่สอดคล้องกับจำนวนคดีวินัยทหาร

3) เสนอแนะเพิ่มเติม ควรกำหนดให้สิทธิชะลอการลงโทษทางวินัยทหารโดยยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการวินัยทหาร

4) โทษลดเงินเดือนไม่ควรกำหนดเป็นโทษทางวินัยทหาร เพราะอาจกระทบต่อยศทหารได้ เนื่องจากการครองยศทหารจะมีความสัมพันธ์กับเงินเดือนของทหารผู้นั้น และโทษตัดเงินเดือนควรกำหนดระยะเวลาในการตัดเงินเดือนให้ชัดเจนด้วย เช่น ให้ลงโทษตัดเงินเดือนไม่เกินร้อยละ 5 ของเงินเดือน เป็นระยะเวลา 3 เดือน เป็นต้น

5) นายทหารชั้นนายพลควรที่จะเป็นผู้รับโทษทางวินัยทหารด้วย เพื่อความเสมอภาคในการบังคับใช้กฎหมายกับประชาชนทุกคน ไม่มีข้อยกเว้น

6) ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารทั้งในภาวะปกติและในภาวะไม่ปกติ ควรมีการระบุเหตุในการขยายระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร เพื่อความยืดหยุ่นทั้งในส่วนของคณะกรรมการวินัยทหารและในส่วนของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร

7) ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารในการดำเนินการทางวินัยในภาวะไม่ปกติควรมีกำหนดเวลาที่เร็วกว่าในภาวะปกติ

8) ควรกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการใช้กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

จากการทำ Co-Design เมื่อได้คำตอบแล้วจึงได้จัดทำตารางเปรียบเทียบคำตอบได้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 5.2)

ตารางที่ 5.2 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มผสม

ประเด็น	กลุ่ม 1 *	กลุ่ม 2 *	กลุ่ม 3 *	กลุ่ม 4 *
ประเด็นที่ 1 องค์กรที่พิจารณาโทษทางวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
1.1 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษ				
1.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	✓	✓	✓	✓
1.3 คณะกรรมการวินัยทหาร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน เจ้ากรมพระธรรมนูญ หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร หัวหน้าอัยการทหาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารบก ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ เป็นกรรมการ แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง	✓	✓	✓	✓
1.4 ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร - องค์กรตุลาการประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ 3 นาย ตุลาการทหาร 2 นาย - ใช้ระบบไต่สวนในการวิธีพิจารณาคดีวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 2 กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
2.1 ภาวะปกติ (สิ้นสุดที่ ศาลทหาร)	✓	✓	✓	✓
2.1.1 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษ	✓	✓	✓	✓
2.1.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	✓	✓	✓	✓
2.1.3 คณะกรรมการวินัยทหาร	✗	✗	✗	✗
2.1.4 ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
2.2 ภาวะไม่ปกติ (โดยหลักสิ้นสุดที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป)	✓	✓	✓	✓
2.2.1 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษ	✓	✓	✓	✓
2.2.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป เว้นแต่กรณี	✗	✗	✗	✗

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ผู้บัญชาการเหล่าทัพ เป็นผู้สั่งลงโทษ จะสิ้นสุดที่				
2.2.3 คณะกรรมการวินัยทหาร	×	×	×	×
ประเด็นที่ 3 สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร	×	×	×	×
3.1 สิทธิพื้นฐานในชั้นสอบสวน (แจ้งข้อกล่าวหา/ มีทนายหรือผู้ที่ตนไว้วางใจร่วมฟังการสอบสวน/ โต้แย้งชี้แจง)	×	×	×	×
3.2 สิทธิร้องทุกข์ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	×	×	×	×
3.3 สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร	×	×	×	×
3.4 สิทธิฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร	×	×	×	×
ประเด็นที่ 4 ลักษณะการกระทำผิดวินัยทหาร	×	×	×	×
4.1 การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง 1) คือ ขัดจีน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน 2) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย 3) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของทหาร 4) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร 5) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเล่อต่อหน้าที่ราชการ 6) กล่าวคำเท็จ 7) ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร 8) ไม่คัดเตือนสั่งสอน หรือลงทัณฑ์ผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำผิดตามโทษานุโทษ 9) เสพเครื่องดองของเมาจนถึงเสียกริยา 10) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดใน กฎ กระทรวงกลาโหม	×	×	×	×
4.2 การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง 1) คือ ขัดจีน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตนอันเป็นเหตุให้	×	×	×	×

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
<p>เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>2) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>3) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเลื้อยต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>4) กล่าวคำเท็จ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>5) ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติน่าไม่สมควร อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>6) เสพเครื่องดองของเมาจนถึงเสียกริยา อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>7) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงกลาโหม</p>				
ประเด็นที่ 5 โทษทางวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
5.1 โทษทางวินัยทหารอย่างไม่ร้ายแรง				
- ภาคทัณฑ์/ ตัดเงินเดือน/ลดเงินเดือน/ทัณฑกรรม/กัก/ขัง/จำขัง	✓	✓	✓	✓
5.2 โทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรง				
- ปลดออก/ให้ออก/ไล่ออก	✓	✓	✓	✓
5.3 ตารางกำหนดโทษ	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 6 ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร	✗	✗	✗	✗
6.1 ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น	✗	✗	✗	✗
6.2 ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยทหาร ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น ขยายระยะเวลา	✓	✓	✓	✓

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 30 วัน				
6.3 ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชา ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชา	✓	✓	✓	✓
6.4 ขั้นตอนการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งดำเนินการทางวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
6.5 ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่นขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 15 วัน	✓	✓	✓	✓
6.6 ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	✓	✓	✓	✓
6.7 ขั้นตอนการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยทหารนั้น	✓	✓	✓	✓
6.8 ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์และมีคำสั่งของคณะกรรมการวินัยทหาร การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้ การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกิน 2 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน 30 วัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย เมื่อคณะกรรมการวินัยทหารพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้	✓	✓	✓	✓

ประเด็น	กลุ่ม 1*	กลุ่ม 2*	กลุ่ม 3*	กลุ่ม 4*
ผู้บังคับบัญชาดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัย นั้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ คณะกรรมการวินัยทหาร มีคำวินิจฉัย				
6.9 ขั้นตอนการฟ้องคดีต่อศาลทหาร ในกรณีที่อยู่ อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของ คณะกรรมการวินัยทหารให้ฟ้องคดี ต่อศาลทหาร สูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร ภายใน 90 วันนับแต่ วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
ประเด็นที่ 7 บทเฉพาะกาล	✓	✓	✓	✓
7.1 กฎหมายใดอ้าง พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัย ทหาร พุทธศักราช 2476 ให้ถือว่าอ้างกฎหมาย ต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร เช่น ประมวลกฎหมาย อาญาทหาร มาตรา 8	✓	✓	✓	✓
7.2 กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือข้อบังคับ เดิมยังมีผลใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร	✓	✓	✓	✓
7.3 คดีวินัยทหารที่ค้างพิจารณาให้สิทธิทหารผู้ถูก ลงโทษทางวินัยทหาร อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ วินัยทหาร และฟ้องคดีต่อศาลทหาร (ใช้กฎหมาย ย้อนหลังในส่วนที่เป็นคุณ ประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 3 วรรคหนึ่ง)	✓	✓	✓	✓

* **กลุ่มผสม 1** ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหาร
พระธรรมนูญ จำนวน 1 คน ทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน
ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

* **กลุ่มผสม 2** ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระ
ธรรมนูญ จำนวน 1 คน ทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพล
เรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

* **กลุ่มผสม 3** ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน ทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

* **กลุ่มผสม 4** ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ และอัยการทหาร จำนวน 1 คน นายทหารพระธรรมนูญ จำนวน 1 คน ทนายทหาร ทนายความทั่วไป และนักวิชาการ จำนวน 1 คน ข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ จำนวน 1 คน

1.6 การเปรียบเทียบผลการทำ Co-Design ระหว่างกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

จากการจัดทำ Co-Design ประชากรผู้มีส่วนได้เสียกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสมตามที่น่าเสนอไปแล้วนั้น เมื่อนำเอาคำตอบที่ได้มาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม พบว่าประเด็นส่วนใหญ่ไม่มีความแตกต่างกัน ยกเว้น บางประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ 1 องค์กรที่พิจารณาโทษทางวินัยทหาร ประชากรกลุ่มเฉพาะและประชากรกลุ่มผสม เห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

เว้นแต่ ประเด็นการกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปมีอำนาจรับเรื่องร้องทุกข์นั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะเห็นด้วยกับผู้วิจัย 3 กลุ่ม ไม่เห็นด้วยกับผู้วิจัย 1 กลุ่ม โดยเสนอแนะว่า ควรเปลี่ยนจาก ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปเป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับวินัยทหาร โดยเฉพาะจะเหมาะสมกว่า ส่วนประชากรกลุ่มผสมเห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

ส่วนประเด็นการกำหนดให้ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารมีอำนาจตัดสินคดีเกี่ยวกับวินัยทหารที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในภาวะปกตินั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะเห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมดแต่ประชากรกลุ่มผสมเห็นด้วยกับผู้วิจัย 3 กลุ่ม ไม่เห็นด้วยกับผู้วิจัย 1 กลุ่ม โดยเสนอแนะว่า ควรเปลี่ยนจาก ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารมาเป็นศาลทหารชั้นต้นจะเหมาะสมกว่า ส่วนประชากรกลุ่มเฉพาะเห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

ประเด็นที่ 2 กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหาร ประชากรกลุ่มเฉพาะและประชากรกลุ่มผสม เห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

เว้นแต่ ประเด็นการให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปพิจารณาดำเนินการทางวินัยทหาร ประชากรกลุ่มเฉพาะเห็นด้วยกับผู้วิจัย 3 กลุ่ม ประชากรกลุ่มเฉพาะไม่เห็นด้วยกับผู้วิจัย 1 กลุ่ม โดยเสนอแนะว่า ให้เปลี่ยนจาก “ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป” เป็นคณะกรรมการที่มีหน้าที่เกี่ยวกับวินัยทหาร โดยเฉพาะจะเหมาะสมกว่า ส่วนประชากรกลุ่มผสมเห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

ประเด็นการให้ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารมีอำนาจตัดสินคดีเกี่ยวกับวินัยทหารที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในภาวะปกตินั้น ประชากรกลุ่มผสมเห็นด้วยกับผู้วิจัย 3 กลุ่ม

ประชากรกลุ่มผสมไม่เห็นด้วย 1 กลุ่ม โดยเสนอแนะว่า ควรให้เป็นอำนาจของศาลทหารชั้นต้น พิจารณาจะเหมาะสมกว่า โดยกำหนดให้คดีดังกล่าวถึงที่สุดชั้นศาลชั้นต้น ส่วนประชากรกลุ่ม เฉพาะเห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

ประเด็นที่ 3 สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร ประชากรกลุ่มเฉพาะและประชากร กลุ่มผสม เห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

เว้นแต่ ประเด็นการให้สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหารแก่ผู้ถูกดำเนินการทางวินัย ประชากรกลุ่มเฉพาะเห็นด้วยกับผู้วิจัย 3 กลุ่ม ประชากรกลุ่มเฉพาะไม่เห็นด้วยกับผู้วิจัย 1 กลุ่ม โดยเสนอแนะว่า ไม่ควรมีขั้นตอนนี้เพื่อลดขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยทหาร ควรกำหนดให้ ฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารได้โดยตรง ไม่ต้องผ่านการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ วินัยทหาร ส่วนประชากรกลุ่มผสมเห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

ประเด็นที่ 4 ลักษณะการกระทำผิดวินัยทหาร ผู้วิจัยกำหนดลักษณะการกระทำผิดวินัยทหาร ให้ชัดเจน โดยแบ่งแยกว่าลักษณะการกระทำผิดวินัยอย่างไรเป็นความผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง และลักษณะการกระทำผิดวินัยอย่างไรเป็นความผิดวินัยทหารอย่างไม่ร้ายแรงให้ชัดเจนยิ่งขึ้นนั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะและประชากรกลุ่มผสม เห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

ประเด็นที่ 5 โทษทางวินัยทหาร ผู้วิจัยกำหนดโทษทางวินัยทหารให้ชัดเจนโดยแบ่งแยก ว่าโทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรงมีโทษใดบ้างและโทษทางวินัยทหารอย่างไม่ร้ายแรงมีโทษ ใดบ้าง ประชากรกลุ่มเฉพาะและประชากรกลุ่มผสม เห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด เว้นแต่ กรณีที่โทษ ทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ที่ผู้วิจัยกำหนดให้โทษ ลดเงินเดือน ใวันนั้น มีประชากรกลุ่มเฉพาะเห็นด้วย กับผู้วิจัย 3 กลุ่ม ประชากรกลุ่มเฉพาะไม่เห็นด้วยกับผู้วิจัย 1 กลุ่ม และประชากรกลุ่มผสม เห็นด้วย กับผู้วิจัย 2 กลุ่ม ประชากรกลุ่มผสมไม่เห็นด้วยกับผู้วิจัย 2 กลุ่ม โดยให้เหตุผลไปในทางเดียวกันว่า โทษลดเงินเดือน อาจกระทบต่อสุขภาพได้ เนื่องจากการครองยศทหารจะมีความสัมพันธ์กับ เงินเดือนของทหารผู้นั้น ส่วนโทษตัดเงินเดือนควรกำหนดระยะเวลาที่จะถูกตัดเงินเดือนให้มีกำหนด ระยะเวลาที่แน่นอนด้วย เนื่องจากกระทบต่อสิทธิของทหารผู้ถูกลงโทษตัดเงินเดือน

ประเด็นที่ 6 ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบระยะเวลา ในการปฏิบัติงานของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยทหารเพื่อให้เกิดความชัดเจน เกี่ยวกับระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารซึ่งกฎหมายเกี่ยวกับวินัยทหารไม่มีความชัดเจน ในเรื่องระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร ประชากรกลุ่มเฉพาะและประชากรกลุ่มผสม เห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

เว้นแต่ ประชากรกลุ่มเฉพาะ 3 กลุ่มเห็นด้วยกับผู้วิจัย ประชากรกลุ่มเฉพาะ 1 กลุ่มไม่เห็นด้วย กับผู้วิจัย โดยมีความเห็นว่าระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารทั้งในภาวะปกติและในภาวะ

ไม่ปกติ ควรแยกระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร เป็น 2 กรณี คือ ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาไม่ปกติ และระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาปกติ ซึ่งในแต่ละช่วงควรมีกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยให้แตกต่างกัน ตามความจำเป็นเร่งด่วน โดยระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาไม่ปกติควรกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารให้เร็วกว่าระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาปกติ

ประเด็นขั้นตอนการออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปนั้น ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่ม เห็นด้วยกับผู้วิจัย ประชากรกลุ่มเฉพาะ 2 กลุ่ม ไม่เห็นด้วยกับผู้วิจัย โดยเห็นว่าไม่ควรมีขั้นตอนนี้

ประเด็นที่ 7 บทเฉพาะกาล ประชากรกลุ่มเฉพาะและประชากรกลุ่มผสม เห็นด้วยกับผู้วิจัยทั้งหมด

เมื่อเปรียบเทียบคำตอบแล้วจัดทำตารางเปรียบเทียบคำตอบได้ ดังนี้ (ดูตารางที่ 5.3)

ตารางที่ 5.3 การเปรียบเทียบคำตอบจากการทำ Co-Design ของกลุ่มเฉพาะกับกลุ่มผสม

ประเด็น	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
ประเด็นที่ 1 องค์กรที่พิจารณาโทษทางวินัยทหาร	4	4
1.1 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งส่งลงโทษ	4	4
1.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	3	4
1.3 คณะกรรมการวินัยทหาร ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงกลาโหม เป็นประธาน เจ้ากรมพระธรรมนูญ หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร หัวหน้าอัยการทหาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหาร ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารบก ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารเรือ ผู้อำนวยการสำนักงานพระธรรมนูญทหารอากาศ เป็นกรรมการ แล้วให้นายกรัฐมนตรีนำความกราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง	4	4
1.4 ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร - องค์กรคณะตุลาการประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ 3 นาย ตุลาการทหาร 2 นาย - ใช้ระบบใดส่วนในการวิธีพิจารณาคดีวินัยทหาร	4	3

ประเด็น	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
ประเด็นที่ 2 กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหาร	4	4
2.1 ภาวะปกติ (สิ้นสุดที่ ศาลทหาร)	4	4
2.1.1 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษ	4	4
2.1.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	3	4
2.1.3 คณะกรรมการวินัยทหาร	4	4
2.1.4 ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร	4	3
2.2 ภาวะไม่ปกติ (โดยหลักสิ้นสุดที่ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป)	4	4
2.2.1 ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งสั่งลงโทษ	4	4
2.2.2 ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป เว้นแต่กรณี	4	4
2.2.3 คณะกรรมการวินัยทหาร	4	4
ประเด็นที่ 3 สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร	4	4
3.1 สิทธิพื้นฐานในชั้นสอบสวน (แจ้งข้อกล่าวหา/มีทนายหรือผู้ที่ตนไว้วางใจร่วมฟังการสอบสวน/โต้แย้งชี้แจง)	4	4
3.2 สิทธิร้องทุกข์ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	4	4
3.3 สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร	3	4
3.4 สิทธิฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร	4	4
ประเด็นที่ 4 ลักษณะการกระทำผิดวินัยทหาร	4	4
4.1 การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง 1) คือ ขัดจีน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตน 2) ไม่รักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้ใหญ่ผู้น้อย 3) ไม่รักษามรรยาทให้ถูกต้องตามแบบธรรมเนียมของทหาร 4) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร 5) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเล่อต่อหน้าที่ราชการ 6) กล่าวคำเท็จ 7) ใช้กริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร 8) ไม่ตักเตือนสั่งสอน หรือลงทัณฑ์ผู้ใต้บังคับบัญชาที่	4	4

ประเด็น	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
<p>กระทำผิดตามโทษานุโทษ</p> <p>9) เสพเครื่องดองของเมาจนถึงเสียกิริยา</p> <p>10) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดใน กฎ กระทรวงกลาโหม</p>		
<p>4.2 การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง</p> <p>1) คือ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้บังคับบัญชาเหนือตนอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการ อย่างร้ายแรง</p> <p>2) ก่อให้เกิดความสามัคคีในคณะทหาร อันเป็นเหตุให้ เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>3) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเล่อต่อหน้าที่ราชการ อัน เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>4) กล่าวคำเท็จ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่าง ร้ายแรง</p> <p>5) ใช้กิริยาวาจาไม่สมควร หรือประพฤติไม่สมควร อัน เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>6) เสพเครื่องดองของเมาจนถึงเสียกิริยา อันเป็นเหตุให้ เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง</p> <p>7) กระทำการหรือไม่กระทำการตามที่กำหนดใน กฎ กระทรวงกลาโหม</p>	4	4
ประเด็นที่ 5 โทษทางวินัยทหาร	4	4
<p>5.1 โทษทางวินัยทหารอย่างไม่ร้ายแรง</p> <p>- ภาคทัณฑ์/ ตัดเงินเดือน/ลดเงินเดือน/ทัณฑ์กรรม/กัก/ ขัง/จำขัง</p>	3	2
<p>5.2 โทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรง</p> <p>-ปลดออก/ให้ออก/ไล่ออก</p>	4	4
5.3 ตารางกำหนดโทษ	4	4
ประเด็นที่ 6 ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร	3	4
6.1 ขั้นตอนการสอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น ภายใน 15 วัน นับ	3	4

ประเด็น	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
แต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งให้สอบข้อเท็จจริงเบื้องต้น		
6.2 ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยทหาร ภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น ขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 30 วัน	3	4
6.3 ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชา ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชา	3	4
6.4 ขั้นตอนการร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 10 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งดำเนินการทางวินัยทหาร	3	4
6.5 ขั้นตอนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนฯ ในกรณีมีเหตุจำเป็นอื่น ขยายระยะเวลาได้ 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 15 วัน	3	4
6.6 ขั้นตอนออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป ภายใน 5 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการสอบสวนฯ สรุปความเห็นมายังผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป	2	4
6.7 ขั้นตอนการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปออกคำสั่งดำเนินการทางวินัยทหารนั้น	3	4
6.8 ขั้นตอนการพิจารณาอุทธรณ์และมีคำสั่งของคณะกรรมการวินัยทหาร การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ให้ดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้ การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกิน 2 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกิน 30 วัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย เมื่อคณะกรรมการวินัยทหารพิจารณาวินิจฉัย	3	4

ประเด็น	กลุ่มเฉพาะ	กลุ่มผสม
อุทธรณ์แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ คณะกรรมการวินัยทหารมีคำวินิจฉัย		
6.9 ขั้นตอนการฟ้องคดีต่อศาลทหาร ในกรณีที่มีผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหาร ให้ฟ้องคดี ต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร ภายใน 90 วันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหาร	3	4
ประเด็นที่ 7 บทเฉพาะกาล	4	4
7.1 กฎหมายใดอ้าง พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ให้ถือว่าอ้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร เช่น ประมวลกฎหมายอาญาทหาร มาตรา 8	4	4
7.2 กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศ หรือข้อบังคับเดิมยังมีผลใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับ กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร	4	4
7.3 คดีวินัยทหารที่ค้างพิจารณาให้สิทธิทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหาร อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร และฟ้องคดีต่อศาลทหาร (ใช้กฎหมายย้อนหลังในส่วนที่เป็นคุณประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 3 วรรคหนึ่ง)	4	4

2. การเปรียบเทียบประเด็นจากผลการวิจัยกับผลการทำ Co-Design

โครงสร้างกฎหมายที่เป็นสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ได้นำมาเป็นประเด็นในการจัดทำกรมีส่วนร่วมในการออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) แล้วได้คำตอบจากประชากรกลุ่มเฉพาะและกลุ่มผสม ดังที่ได้วิเคราะห์ไว้นั้น เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับ โครงสร้างกฎหมายที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 ในประเด็นที่จะนำไปสู่การร่างกฎหมายเป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร พบว่าส่วนใหญ่มีความเห็นสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับประเด็นที่ผู้วิจัยนำเสนอ ยกเว้น ในบางประเด็น

ที่ผลการทำ Co-Design ประชากรผู้มีส่วนได้เสียบางส่วนไม่เห็นด้วยและได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์

จากคำตอบที่ได้ ผู้วิจัยนำมาเปรียบเทียบประเด็นและได้สรุปสาระสำคัญตามประเด็นที่จะนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ดังนี้

การวิจัยกับผลการจัดทำ Co-Design มีความเห็นสอดคล้องกันว่าในร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ควรมีโครงสร้างหลัก ดังนี้ องค์การพิจารณาโทษทางวินัยทหาร กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหาร สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร ลักษณะความผิดวินัยทหาร โทษทางวินัยทหาร ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร และบทเฉพาะกาล

องค์การพิจารณาโทษทางวินัยทหาร ประกอบด้วย ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาซึ่งส่งลงโทษ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป คณะกรรมการวินัยทหาร ประกอบด้วยกรรมการ จำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา และศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร ประกอบด้วย ตุลาการพระธรรมนูญ 3 นาย ตุลาการทหาร 2 นาย

กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหาร ประชากร Co-Design เห็นด้วยกับผู้วิจัยว่าควรมีการแยกกระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติ และกระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะไม่ปกติออกจากกัน โดยในภาวะปกติกระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารจะสิ้นสุดที่ศาลทหาร แต่ในภาวะไม่ปกติกระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารจะสิ้นสุดที่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป

สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร ประชากร Co-Design เห็นด้วยกับผู้วิจัยว่าควรมีการกำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานให้แก่ทหารผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร เช่น สิทธิพื้นฐานในชั้นสอบสวน (แจ้งข้อกล่าวหา/ มีทนายหรือผู้ที่ตนไว้วางใจร่วมฟังการสอบสวน/ได้แย้งชี้แจง) สิทธิร้องทุกข์ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป สิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร และสิทธิฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร

ลักษณะความผิดวินัยทหาร ประชากร Co-Design เห็นด้วยกับผู้วิจัยว่า กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ควรมีการแบ่งลักษณะความผิด ออกเป็น 2 ลักษณะความผิด คือ การกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

โทษทางวินัยทหาร ประชากร Co-Design เห็นด้วยกับผู้วิจัยว่า ควรมีการแบ่งประเภทโทษทางวินัยทหาร ออกเป็น 2 ประเภท คือ โทษทางวินัยทหารไม่ร้ายแรง และโทษทางวินัยทหารร้ายแรง และผู้วิจัยเห็นด้วยกับ ประชากร Co-Design ส่วนใหญ่ที่เห็นว่า โทษทางวินัยทหารไม่ร้ายแรงควรมี ภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน ทัณฑ์กรรม กัก ขัง และจำขัง แต่ในส่วนโทษลดเงินเดือน อาจกระทบต่อยศทหารได้ เนื่องจากการครองยศทหารจะมีความสัมพันธ์กับเงินเดือนของทหารผู้นั้น ส่วนโทษ

ตัดเงินเดือนมีความเหมาะสมแล้วแต่ให้กำหนดระยะเวลาและสัดส่วนเงินเดือนที่จะถูกตัดเงินเดือนให้ชัดเจนด้วย

ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร ผู้วิจัยเห็นด้วยกับที่ประชากร Co-Design เสนอว่า ควรกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติ และการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะไม่ปกติให้แตกต่างกันด้วย

จากผลการวิจัยและการทำ Co-Design คำตอบที่ได้เป็นไปตามเป้าหมายในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร โดยจะนำสรุปสาระสำคัญไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารต่อไป

3. การตรวจสอบการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร เป็นการสร้างกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยทหาร ขึ้นใหม่ใช้ทั้งฉบับ โดยยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 โดยมีหลักการที่สำคัญ คือ การสร้างกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารที่มีความทันสมัย สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 เป็นไปตามกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่ากฎหมายเกี่ยวกับวินัยทหารของประเทศอื่นๆ เนื่องจากกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้ปฏิบัติหน้าที่ทหาร จึงต้องมีการตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การร่างกฎหมายที่กำหนดไว้ดังนี้

3.1 ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ มีบทบัญญัติในมาตรา 52 กำหนดให้ รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูตและการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย มาตรา 77 รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิต หรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้าเพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และดำเนินการให้ประชาชนเข้าถึงตัวบทกฎหมายต่างๆ ได้โดยสะดวกและสามารถเข้าใจกฎหมายได้ง่ายเพื่อปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้อง ก่อนตรากฎหมายทุกฉบับ รัฐพึงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง

วิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายอย่างรอบด้านและเป็นระบบ รวมทั้งเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน และนำมาประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายทุกขั้นตอน เมื่อกฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายในรอบระยะเวลาที่กำหนดโดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วย เพื่อพัฒนากฎหมายทุกฉบับให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป มาตรา 199 ศาลทหารมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีอาญาที่ผู้กระทำความผิดเป็นบุคคลซึ่งอยู่ในอำนาจศาลทหารและคดีอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้ง วิธีพิจารณาคดี และการดำเนินงานของศาลทหาร ตลอดจนการแต่งตั้งและการให้ตุลาการศาลทหารพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ มาตรา 258 ก. (1) ด้านกฎหมาย กำหนดให้มีกลไกให้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ให้สอดคล้องกับหลักการตาม มาตรา 77 และพัฒนาให้สอดคล้องกับหลักสากล มาตรา 258 ง. (1) ด้านกระบวนการยุติธรรม ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

ทหารในปัจจุบันนอกจากมีหน้าที่ป้องกันประเทศแล้วยังมีหน้าที่ในการพัฒนาประเทศอีกด้วยตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บัญญัติไว้แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติหน้าที่ของทหารมีทั้งในภาวะปกติและในภาวะไม่ปกติ ซึ่งเมื่อทหารหลายคนมาอยู่ร่วมกันในสังคมทหาร ย่อมอาจเกิดเหตุกระทบกระทั่งในหมู่ทหารขึ้นได้ จึงมีความจำเป็นต้องมีกฎหมายเกี่ยวกับวินัยทหารที่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับลักษณะความผิดวินัยทหาร โทษทางวินัยทหารที่มีความชัดเจน กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารที่มีความทันสมัย เหมาะสม เป็นสากล เพื่อรักษาระเบียบวินัยทหารซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดของทหาร และดำรงไว้ซึ่งความยุติธรรมแก่ทหารทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งเมื่อตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญดังที่กล่าวมาแล้วพบว่ามีความสอดคล้องและไม่มีความขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแต่อย่างใด

3.2 ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-พ.ศ.2580) หรือยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เป็นยุทธศาสตร์ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ภายในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ประกอบด้วย 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้าง

การเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ที่มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน

ความมั่นคงเป็นเป้าหมายสำคัญสูงสุดของทุกสังคมในทุกยุคทุกสมัย โดยกรอบแนวคิดความมั่นคงให้น้ำหนักความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้อง ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการทหาร แตกต่างกันไปตามบริบทแวดล้อมของแต่ละช่วงเวลา ปัจจุบันในโลกยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization) ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดดและพลิกผัน ได้ทำให้มิติที่พึงถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างไม่อาจแบ่งแยกได้ด้วยเหตุนี้ กรอบแนวคิดความมั่นคงแบบเดิมจึงถูกปรับเปลี่ยนให้เหมาะสม เป็นกรอบแนวคิดใหม่ที่เรียกว่า “ความมั่นคงแบบองค์รวม” ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงจึงมีเป้าหมายสำคัญเพื่อบริหารจัดการสถานะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน ไปจนถึงระดับความมั่นคงของมนุษย์ และทุกมิติ ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล เพื่อมุ่งที่จะเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการของยุทธศาสตร์ชาติด้านอื่น ๆ ให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทางและเป้าหมายที่กำหนด

เมื่อพิจารณาในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการสร้างกฎหมายที่มีมาตรฐานในการดำเนินการทางวินัยทหารซึ่งทหารทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารนี้ เพื่อเป็นเครื่องมือให้กับผู้บังคับบัญชาทหารในการบังคับบัญชาสั่งการเหล่าทหารเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการป้องกันประเทศและพัฒนาประเทศ นอกจากนี้กฎหมายดังกล่าวยังเป็นหลักประกันความยุติธรรมให้กับทหารทุกคนอีกด้วยจึงสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ที่มีเป้าหมายเพื่อการรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อยและสันติสุขให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง ประชาชนอยู่ดีมีสุข มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน สังคมมีความเข้มแข็ง สามัคคีปรองดอง พร้อมทั้งจะร่วมกันแก้ไขปัญหาของชาติ การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง กองทัพ

หน่วยงานด้านความมั่นคง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน มีความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคง

3.3 การตรวจสอบหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูประบบกฎหมายของประเทศมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน โดยเหตุผลในการประกาศใช้ คือ “โดยที่เป็นการสมควรกำหนดหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย การตรวจสอบความจำเป็นในการตรากฎหมาย การรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องและการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมายเพื่อประกอบการจัดทำร่างกฎหมาย การเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นและการวิเคราะห์นั้นต่อประชาชน หลักเกณฑ์การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับระบบการพิจารณาการพิจารณาคดี เพื่อให้การตรากฎหมายเป็นไปโดยละเอียดรอบครอบ ไม่สร้างภาระแก่ประชาชนเกินความจำเป็น ตลอดจนกำหนดหลักเกณฑ์ประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมายภายหลังเมื่อกฎหมายมีผลบังคับแล้วเพื่อจัดทำ ออกแบบกฎหมายให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป และการเข้าถึงบทบัญญัติของกฎหมายของประชาชน ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา 77 ประกอบกับมาตรา 258 ค.ด้านกฎหมาย (1) และ (3) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้”

จึงได้นำเอาหลักเกณฑ์ การจัดทำร่างกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ตามหมวด 3 การตรวจสอบเนื้อหาของร่างกฎหมาย มาตรา 21 ที่บัญญัติว่าให้หน่วยงานของรัฐต้องตรวจสอบและพิจารณาจัดทำร่างกฎหมายให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ 9 เกณฑ์ มาตราตรวจสอบการจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ดังต่อไปนี้

1) ต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยในกรณีที่เป็นการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหรือประมวลกฎหมายต้องสอดคล้องและไม่ขัดหรือแย้งต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญด้วย

การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร มีเนื้อหาสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 3.1

2) ต้องสอดคล้องและไม่ขัดแย้งกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580)

การจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร มีเนื้อหาสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ 3.2

3) ต้องสอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร มีการกำหนดลักษณะความผิดวินัยทหาร โทษทางวินัยทหาร กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติ กระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะไม่ปกติ สิทธิของผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร ระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัยทหาร ที่ชัดเจนภายใต้หลักนิติธรรม เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในการใช้กฎหมาย ไม่เลือกปฏิบัติ เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) จึงสอดคล้องกับหลักเกณฑ์นี้

4) การยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เป็นการแก่ประชาชน

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร เป็นกฎหมายที่บัญญัติขึ้นใหม่ทั้งฉบับเพื่อสร้างกฎหมายเกี่ยวกับวินัยทหารที่มีความสอดคล้องกับหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสังคมโลก ให้สอดคล้องกับภาวะการปฏิบัติหน้าที่ของทหาร สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมทางวินัยทหาร ได้อย่างเหมาะสมกับภาวะการปฏิบัติหน้าที่ของทหาร โดยมีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และกฎหมายไม่มีลักษณะเป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพที่เป็นภาระแก่ประชาชน จึงสอดคล้องกับหลักเกณฑ์นี้

5) ไม่ใช่ระบบอนุญาต เว้นแต่มีเหตุจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติหรือประชาชนหรือมีกรณีจำเป็นไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทั้งนี้ ในกรณีที่ต้องมีระบบอนุญาตการกำหนดระยะเวลาหรือขั้นตอนในการพิจารณายื่นคำขออนุญาตดำเนินการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงหลักการและสาระสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องใด ๆ กับระบบอนุญาตจึงไม่ขัดกับหลักเกณฑ์ข้อนี้

6) ไม่ใช่ระบบคณะกรรมการ เว้นแต่เพื่อกำหนดคน โยบาย หรือกำกับ หรือกำหนดหลักเกณฑ์หรือเพื่อการอื่นที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่นำระบบคณะกรรมการมาใช้ ให้ระบุให้ชัดเจนด้วยว่ามติของคณะกรรมการผูกพันหน่วยงานที่มีผู้แทนเป็นกรรมการ โดยตำแหน่งด้วย

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารเป็นกฎหมายที่มีการนำระบบคณะกรรมการมาใช้ เนื่องจากมีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยอย่างร้ายแรงและในเวลาปกติ และเมื่อเปรียบเทียบกับข้าราชการพลเรือนมีคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมทำหน้าที่คุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของข้าราชการพลเรือนผู้ถูกดำเนินการทางวินัย ในส่วนข้าราชการตำรวจมีคณะกรรมการตำรวจทำหน้าที่คุ้มครอง

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของข้าราชการตำรวจผู้ถูกดำเนินการทางวินัย เช่นกัน จึงไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ข้อนี้

7) การมีบทบัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น ทั้งนี้ ในกรณีที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจให้กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ดุลพินิจและระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ที่เป็นสาระสำคัญไว้ในร่างกฎหมายให้ชัดเจน

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาทางทหารมีดุลพินิจในการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยทหารให้เหมาะสมกับลักษณะการกระทำผิดวินัยทหารซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดแบ่งแยกโทษไว้อย่างชัดเจน คือ โทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรง และโทษทางวินัยทหารอย่างไม่ร้ายแรง และการดำเนินการทางวินัยทหารไม่ว่าในภาวะปกติ หรือการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะไม่ปกติ กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดกรอบระยะเวลาและเหตุในการขยายระยะเวลาไว้อย่างชัดเจน จึงไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์ข้อนี้

8) การกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดใด ให้คำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) การกระทำนั้นต้องกระทบต่อความมั่นคงหรือความปลอดภัยของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนอย่างร้ายแรง และมีผลกระทบต่อส่วนรวม

(2) เป็นกรณีไม่สามารถใช้มาตรการอื่นใดเพื่อบังคับใช้กฎหมายอย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะให้ประชาชนปฏิบัติตามกฎหมายได้

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารไม่มีบทกำหนดโทษทางอาญาสำหรับการกระทำผิดใด แต่เป็นกฎหมายที่มีโทษเกี่ยวกับทางวินัยสำหรับผู้กระทำผิด เป็นเครื่องมือในการบังคับบัญชาของผู้บังคับบัญชาทางทหารเพื่อให้เหล่าทหารซึ่งมาอยู่ร่วมกันในสังคมทหารอยู่ร่วมกันได้อย่างสามัคคี เคารพเชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการป้องกันประเทศและพัฒนาประเทศ จึงสอดคล้องกับหลักเกณฑ์นี้

9) หลักเกณฑ์อื่นตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

ยังไม่ปรากฏหลักเกณฑ์ตามกฎหมายอื่นที่คณะรัฐมนตรีได้กำหนด

จากการตรวจสอบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การจัดทำกฎหมายข้างต้น เห็นได้ว่ากฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ทุกประการ

ดังนั้น คำตอบของการวิจัยจึงเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ การนำเอาคำตอบจากการวิจัยในประเด็นสำคัญที่เป็นปัญหาไปจัดทำเป็นร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร การวิจัยนี้จึงได้จัดทำโครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

4. การจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

ทหารเป็นกองกำลังสำคัญของประเทศชาติที่มีหน้าที่ในการพิทักษ์รักษาประเทศให้ปลอดภัยจากการรุกรานของต่างชาติเพื่อรักษาความมั่นคงให้แก่ประเทศและพัฒนาประเทศ จึงต้องมีกองกำลังจำนวนมาก ดังนั้นการกำหนดให้ทหารต้องมีวินัยเชื่อฟังคำสั่งของผู้บังคับบัญชาจึงเป็นเรื่องสำคัญ และการป้องกันแก้ไขข้อพิพาทระหว่างทหารด้วยกัน จึงได้มีกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารฉบับแรกคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ซึ่งหากพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายแล้วจะพบว่าสำหรับในยุคสมัยปัจจุบันปี พ.ศ. 2565 การพัฒนาประเทศ และบริบทความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก รวมทั้งในยุคสมัยปัจจุบันประชาชนของประเทศพัฒนาหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยต่างก็เรียกร้องให้มีการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน ทำให้บทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้มีความล้าสมัย ไม่ชัดเจนในหลายประเด็นเป็นต้นว่า ไม่เหมาะสมไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 52 ที่กำหนดให้ทหารมีหน้าที่มากกว่าการป้องกันประเทศ คือ ยังมีหน้าที่ในการพัฒนาประเทศด้วย ซึ่งกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารไม่มีบทบัญญัติครอบคลุมไปถึง ทั้งนี้รวมทั้งยังมีอีกบางประเด็นที่ไม่มีบัญญัติไว้ เช่น การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการทางวินัย การกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการในชั้นตอนต่าง ๆ และที่สำคัญก็คือไม่สอดคล้องกับกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ ในเรื่อง การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ความเสมอภาคในการใช้บังคับกฎหมายอีกด้วย

จากปัญหาดังกล่าวการวิจัยจึงได้นำเอาข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ในบทที่ 3 และได้คำตอบจากการวิเคราะห์ มาจัดทำเป็นกฎหมายฉบับใหม่โดยยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 เพื่อให้เป็นต้นแบบของกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร โดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นกฎหมายที่ใช้เป็นเครื่องมือของผู้บังคับบัญชาทางทหารในการสั่งการบังคับบัญชาเหล่าทหารผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ในระเบียบวินัยทหารและมีความสามัคคีภายในกองทัพเพื่อปฏิบัติหน้าที่ทางทหารให้บรรลุเป้าหมายทางทหาร คือ การป้องกันประเทศและการพัฒนาประเทศ ในขณะเดียวกันกฎหมายต้นแบบนี้ก็เป็นสิ่งคุ้มครองทหารผู้ใต้บังคับบัญชาให้ได้รับความยุติธรรมจากการใช้อำนาจและหน้าที่ตามอำเภอใจของผู้บังคับบัญชาทางทหารด้วย

ในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารนี้ มีหลักการในการจัดทำ คือ

- 1) ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และสอดคล้องกับหน้าที่และอำนาจของทหารในทุกเหล่าทัพและทุกชั้นยศ
- 2) ให้สอดคล้องกับกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่ประเทศไทยให้การรับรอง
- 3) เพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพ และความเสมอภาคของทหาร
- 4) หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม หลักธรรมาภิบาล หลักความยุติธรรม หลักความได้สัดส่วน
- 5) หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หลักในการพิจารณาความผิดทางวินัย หลักในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัย

กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารนี้ กำหนดโครงสร้างของกฎหมาย ประกอบด้วย

1) หลักการและเหตุผลของกฎหมาย

เนื่องจากพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 มีความล้าสมัย ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และกฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ ดังนั้นเพื่อให้มีกฎหมายเกี่ยวกับวินัยทหารที่มีความสอดคล้องรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคล มาตรา 68 การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพเป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ มาตรา 77 การจัดทำกฎหมายให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ให้ชัดเจน และมาตรา 258 เรื่องการปฏิรูปประเทศในด้านกฎหมาย และด้านกระบวนการยุติธรรม ให้สอดคล้องกับหลักการตามมาตรา 77 และหลักสากล จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

2) คำนิยาม

วัตถุประสงค์ของการกำหนดคำนิยามไว้ในกฎหมายก็เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตีความและการใช้ดุลพินิจ นอกเหนือไปจากความหมายที่คำนิยามกำหนดไว้ ดังนี้

(1) ทหาร หมายความว่า ทหารประจำการ ข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่บรรจุในตำแหน่งอัตราทหาร และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการทหาร รวมถึงทหารกองประจำการ และผู้ที่เข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อการระดมพลตามกฎหมายว่าด้วยรับราชการทหารและกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง แต่ไม่หมายความรวมถึง ข้าราชการในพระองค์ฝ่ายทหาร

(2) วินัยทหาร หมายความว่า การประพฤติตามแบบธรรมเนียมทหาร

(3) แบบธรรมเนียมทหาร หมายความว่า บรรดา กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาได้ออกหรือได้วางไว้เป็นหลักฐานให้ทหารปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีของทหารทั้งที่เป็นและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

(4) ผู้บังคับบัญชา หมายความว่า ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร มีอำนาจลงโทษแก่ทหารผู้กระทำความผิดต่อวินัยทหารตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดในหรือนอกราชอาณาจักร

(5) ภาวะปกติ หมายความว่า ภาวะที่ไม่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือไม่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก

(6) ภาวะไม่ปกติ หมายความว่า ภาวะที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือยุทธบริเวณที่เป็นส่วนหนึ่งของเขตสงคราม

(7) อุทธรณ์ หมายความว่า การที่ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารเห็นว่าตนถูกลงโทษทางวินัยทหาร โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากผู้บังคับบัญชา จึงร้องขอต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหรือคณะกรรมการวินัยทหารแล้วแต่กรณี เพื่อขอให้ทบทวนคำสั่งลงโทษทางวินัยทหารดังกล่าว

(8) การฟ้องคดี หมายความว่า การที่ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารได้อุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหมวดว่าด้วย การอุทธรณ์ แต่เห็นว่าผลการอุทธรณ์ยังไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีวินัยทหารดังกล่าว

(9) ศาล หมายความว่า ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร

(10) จรรยาบรรณทหาร หมายความว่า ประมวลความประพฤติที่ทหารต้องรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของทหาร

3) หมวด 1 การรักษาจรรยาบรรณทหาร

ในร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีการกำหนดมาตรการใหม่ขึ้น คือ การรักษาจรรยาบรรณทหาร เพื่อให้ทหารต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย บรรดา กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจง และสรรพหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาได้ออกหรือได้วางไว้เป็นหลักฐานให้ ทหารปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งขนบธรรมเนียม และประเพณีอันดีงามของทหารทั้งที่เป็นและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และต้องรักษาวินัยทหารตามที่บัญญัติไว้โดยเคร่งครัด ทหารผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณทหารอันมิใช่เป็นความคิดวินัยทหารให้ผู้บังคับบัญชาดักเตือน สามารถนำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้งยศ เลื่อนเงินเดือนหรือสั่งให้ทหารผู้นั้นได้รับการพัฒนาการรักษาจรรยาบรรณทหาร โดยนำหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความเสมอภาค หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง

4) หมวด 2 วินัยและการรักษาวินัยทหาร

ในร่างกฎหมายฉบับนี้จะมีการกำหนดแยกความผิดวินัยทหารออกเป็น 2 กรณี คือ

- (1) การกระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง
- (2) การกระทำความผิดวินัยทหารร้ายแรง

สาเหตุที่ผู้วิจัยแยกความผิดวินัยทหารออกเป็น 2 กรณี เพื่อความชัดเจนในการใช้กฎหมายของผู้บังคับบัญชาทางทหาร เป็นการลดการใช้อำนาจดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาทางทหาร เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 77 วรรคสาม โดยการกระทำความผิดวินัยทหารนี้มีความสอดคล้องกับโทษทางวินัยทหาร ซึ่งมี 9 สถาน

(3) โทษทางวินัยทหาร

โทษทางวินัยทหารตามกฎหมายฉบับนี้มี 9 สถาน ดังต่อไปนี้

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ทัณฑกรรม
- (3) กัก
- (4) ขัง
- (5) ตัดเงินเดือน ไม่เกินร้อยละห้าของเงินเดือนขณะถูกลงโทษตัดเงินเดือน เป็น

เวลาไม่เกินสามเดือน

- (6) จำขัง
- (7) ให้ออก
- (8) ปลดออก
- (9) ไล่ออก

โทษทางวินัยทหารทั้ง 9 สถานนี้ จะมีความสัมพันธ์กับการกระทำความผิดวินัยทหาร กล่าวคือ หากกระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรงจะได้รับโทษทางวินัยทหารตาม (1)-(6) แต่หากกระทำความผิดวินัยทหารร้ายแรงจะได้รับโทษทางวินัยทหารตาม (7)-(9) แล้วแต่กรณี

การพิจารณาความผิดทางวินัยได้นำหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความเสมอภาค หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หลักในการพิจารณาความผิดทางวินัยมาใช้ในการจัดทำกฎหมายฉบับนี้

5) หมวด 3 การดำเนินการทางวินัยทหาร

ร่างกฎหมายฉบับนี้มีการแบ่งแยกการดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาไม่ปกติและการดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาปกติ โดยในแต่ละภาวะ จะต้องมีการระบุว่าการกระทำผิดวินัย

ทหารนั้น เป็นความผิดวินัยทหาร ไม่ร้ายแรงหรือความผิดวินัยทหารร้ายแรง เพื่อให้เหมาะสมกับการปฏิบัติหน้าที่ทางทหารของทหารแต่ละนาย

ส่วนที่ 1 การดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาไม่ปกติ

(1) กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

กระบวนการดำเนินการทางวินัยจะเริ่มเมื่อมีการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือผู้บังคับบัญชาทางทหารพบการกระทำผิดวินัยทหารด้วยตนเอง ซึ่งการดำเนินการจะเริ่มจากการสืบข้อเท็จจริงหากมีมูลความผิดจะตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสรุปสำนวนการสอบสวนหรือไม่ก็ได้ แล้วเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษพิจารณาลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับความผิดวินัยไม่ร้ายแรงให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษลงโทษ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กัก ขัง จำขัง ลดเงินเดือนหรือไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

(2) กรณีความผิดวินัยร้ายแรง

กระบวนการดำเนินการทางวินัยจะเริ่มเมื่อมีการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือผู้บังคับบัญชาทางทหารพบการกระทำผิดวินัยทหารด้วยตนเอง จะเริ่มกระบวนการดำเนินการทางวินัยด้วยการสืบข้อเท็จจริงหากมีมูลความผิดจะต้องดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสรุปสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษพิจารณาลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดวินัยร้ายแรง ให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลงโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าให้ออก

เมื่อทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหาร ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาดังกล่าว มีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษวินัยนั้น แต่ในกรณีที่ผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นผู้สั่งลงโทษวินัยให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร โดยคำสั่งผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษวินัย หรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหารตามแล้วแต่กรณี ให้เป็นที่สุดในภาวะไม่ปกตินี้

ผู้วิจัยนำหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หลักความได้สัดส่วน ทฤษฎีความยุติธรรม หลักความเสมอภาค หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม หลักในการพิจารณาความผิดทางวินัย หลักในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัยมาใช้ในการจัดทำกฎหมายฉบับนี้

ส่วนที่ 2 การดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาปกติ

(3) กรณีความผิดวินัยไม่ร้ายแรง

กระบวนการดำเนินการทางวินัยจะเริ่มเมื่อมีการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือผู้บังคับบัญชาทางทหารพบการกระทำผิดวินัยทหารด้วยตนเอง จะเริ่มกระบวนการดำเนินการทางวินัยด้วยการสืบข้อเท็จจริงหากมีมูลความผิดจะดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสรุปสำนวนการสอบสวนหรือไม่ก็ได้ แล้วเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษพิจารณาลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษลงโทษ ภาคทัณฑ์ ทัณฑ์ข่มขู่ กักขัง จำขัง หรือลดเงินเดือน ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด

(4) กรณีความผิดวินัยร้ายแรง

กระบวนการดำเนินการทางวินัยจะเริ่มเมื่อมีการร้องเรียนจากบุคคลภายนอกหรือผู้บังคับบัญชาทางทหารพบการกระทำผิดวินัยทหารด้วยตนเอง จะเริ่มกระบวนการดำเนินการทางวินัยด้วยการสืบข้อเท็จจริงหากมีมูลความผิดจะต้องดำเนินการตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสรุปสำนวนการสอบสวนแล้วเสนอผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษพิจารณาลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดวินัยร้ายแรง ให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษลงโทษ ให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลงโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าให้ออก

หากทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหาร ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งลงโทษทางวินัยของผู้บังคับบัญชาดังกล่าว มีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษวินัยนั้น แต่ในกรณีที่ผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นผู้สั่งลงโทษวินัยให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร เฉพาะกรณี ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยอย่างแรงในภาวะปกติเท่านั้น ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร เพื่อทบทวนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

ผู้วิจัยนำหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หลักความได้สัดส่วน ทฤษฎีความยุติธรรม หลักความเสมอภาค หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม หลักในการพิจารณาความผิดทางวินัย หลักในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัยมาใช้ในการจัดทำกฎหมายฉบับนี้

6) หมวด 4 การอุทธรณ์

ร่างกฎหมายฉบับนี้ให้มีคณะกรรมการวินัยทหาร เรียกโดยย่อว่า “ก.ท.” ประกอบด้วยกรรมการ จำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา มีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยทหาร แต่งตั้งคณะกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกัน

กระทำผิดวินัยทหาร นอกจากนี้ยังกำหนดให้หน้าที่และอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์แก่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปอีกด้วย

ผู้วิจัยนำหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หลักความได้สัดส่วน ทฤษฎีความยุติธรรม หลักความเสมอภาค หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม หลักในการพิจารณาความผิดทางวินัย หลักในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัยมาใช้ในการจัดทำกฎหมายฉบับนี้

7) หมวด 5 การฟ้องคดี

ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรงในภาวะปกติ ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหาร มีสิทธิที่จะยื่นฟ้องคดีวินัยทหารต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร ภายในเก้าสิบวันนับตั้งแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหาร

ผู้วิจัยนำหลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง หลักความได้สัดส่วน ทฤษฎีความยุติธรรม หลักความเสมอภาค หลักนิติรัฐ หลักนิติธรรม หลักในการพิจารณาความผิดทางวินัย หลักในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัยมาใช้ในการจัดทำกฎหมายฉบับนี้

8) บทเฉพาะกาล

เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. นี้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายใด อ้างถึงบทบัญญัติพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. นี้ ในบทมาตรามีนัยเช่นเดียวกัน

กฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 หรือกฎหมายอื่น ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. นี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. จนกว่าจะมีกฎกระทรวง ระเบียบ ประกาศหรือข้อบังคับที่ออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. นี้

บรรดาคดีความผิดวินัยทหารซึ่งค้างพิจารณาอยู่ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ซึ่งก่อนวันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. นี้ใช้บังคับให้ทหารผู้ถูกลงโทษวินัยทหารมีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร และฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.

ให้จัดตั้งแผนกคดีวินัยทหารในศาลทหารสูงสุดภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยมีองค์คณะตุลาการตามที่กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาล

ทหารกำหนด และให้ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารมีอำนาจรับฟ้องและพิจารณาพิพากษาคดีวินัยทหารที่อุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหารตามพระราชบัญญัตินี้

การจัดทำกฎหมายนี้เป็นกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร โดยการจัดทำเป็นร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. มีสาระสำคัญ ดังนี้

4.1 โครงสร้างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. มีโครงสร้างกฎหมายประกอบด้วยบทบัญญัติทั้งหมด 38 มาตรา แบ่งเป็น 5 หมวด 1 บทเฉพาะกาล ดังนี้

หมวด 1 การรักษাজรรยาบรรณทหาร	(มาตรา 6-7)
หมวด 2 วินัยและการรักษาวินัยทหาร	(มาตรา 8-14)
หมวด 3 การดำเนินการทางวินัยทหาร	
ส่วนที่ 1 การดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะไม่ปกติ	(มาตรา 15-21)
ส่วนที่ 2 การดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติ	(มาตรา 22-27)
หมวด 4 การอุทธรณ์	(มาตรา 28-34)
หมวด 5 การฟ้องคดี	(มาตรา 35-36)
บทเฉพาะกาล	(มาตรา 37-38)

4.2 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.

การจัดทำกฎหมายฉบับนี้ เป็นการจัดทำกฎหมายขึ้นใหม่ทั้งฉบับเพื่อเป็นต้นแบบของกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยทหาร เพื่อยกร่างเป็นพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. มีรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 5.4 (ดูตารางที่ 5.4)

ตารางที่ 5.4 ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
1	พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.”	เพื่อให้มีกฎหมายเกี่ยวกับวินัยทหารที่มีความเหมาะสมกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 การคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของทหารผู้อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร จึงจำเป็นต้องมีการตรา

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
		พระราชบัญญัตินี้ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ
2	พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	เพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก่อนที่กฎหมายจะมีผลใช้บังคับ - ทฤษฎีอำนาจรัฐ
3	ให้ยกเลิก (1) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 (2) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2477 (3) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2477 (4) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2480 (5) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2505 บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน	เป็นหลักการทั่วไปเมื่อมีกฎหมายฉบับใหม่ก็ต้องยกเลิกกฎหมายฉบับเก่า
4	ในพระราชบัญญัตินี้ (1) ทหาร หมายความว่า ทหารประจำการ ข้าราชการกลาโหมพลเรือนที่บรรจุในตำแหน่งอัตราทหาร และนักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหม ตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการทหาร รวมถึงทหารกองประจำการ และผู้ที่เข้ารับราชการทหาร ในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อการระดมพลตาม	เป็นหลักการในการบัญญัติกฎหมาย เพื่อนำบทนิยามไปอ้างอิงในมาตราต่าง ๆ ที่บัญญัติตามมาภายหลัง เพื่อใช้ประโยชน์ในการตีความข้อความ

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>กฎหมายว่าด้วยรับราชการทหารและกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง แต่ไม่หมายรวมถึงข้าราชการในพระองค์ฝ่ายทหาร</p> <p>(2) วินัยทหาร หมายความว่า การประพฤติตามแบบธรรมเนียมทหาร</p> <p>(3) แบบธรรมเนียมทหาร หมายความว่า บรรดา กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาได้ออกหรือได้วางไว้เป็นหลักฐานให้ทหารปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีของทหารทั้งที่เป็นและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>(4) ผู้บังคับบัญชา หมายความว่า ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารมีอำนาจลงโทษแก่ทหารผู้กระทำความผิดต่อวินัยทหารตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร ไม่ว่าเป็นการกระทำความผิดในหรือนอกราชอาณาจักร</p> <p>(5) ภาวะปกติ หมายความว่า ภาวะที่ไม่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือไม่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก</p> <p>(6) ภาวะไม่ปกติ หมายความว่า ภาวะที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือยุทธบริเวณที่เป็นส่วนหนึ่งของเขตสงคราม</p> <p>(7) อุทธรณ์ หมายความว่า การที่ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารเห็นว่าตนถูกลงโทษทางวินัยทหารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากผู้บังคับบัญชา จึงร้องขอต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหรือคณะกรรมการวินัยทหารแล้วแต่</p>	

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>กรณี เพื่อขอให้ทบทวนคำสั่งลงโทษทางวินัยทหารดังกล่าว</p> <p>(8) การฟ้องคดี หมายความว่า การที่ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารได้อุทธรณ์ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในหมวดว่าด้วย การอุทธรณ์แล้วยังเห็นว่าผลการอุทธรณ์ยังไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงร้องขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีวินัยทหารดังกล่าว</p> <p>(9) ศาล หมายความว่า ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร</p> <p>(10) จรรยาบรรณทหาร หมายความว่า ประมวลความประพฤติที่ทหารต้องรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของทหาร</p>	
5	<p>ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงหรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้</p> <p>กฎกระทรวงเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p>	เป็นหลักการทั่วไปของกฎหมายทุกฉบับต้องมีผู้รักษาการตามกฎหมาย
หมวด 1 การรักษาจรรยาบรรณทหาร		
6	<p>ทหารต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย บรรดากฎข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาได้ออกหรือได้วางไว้เป็นหลักฐานให้ทหารปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งขนบธรรมเนียม และประเพณีอันดีงามของทหาร ทั้งที่เป็นและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และต้องรักษาวินัยทหารตามที่บัญญัติไว้โดยเคร่งครัด</p>	<p>- หลักนิติรัฐ</p> <p>- หลักนิติธรรม</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
7	<p>ทหารผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจรรยาทหารอันมิใช่เป็นความผิดวินัยทหารให้ผู้บังคับบัญชาตักเตือนนำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้งเลื่อนเงินเดือนหรือสั่งให้ทหารผู้นั้นได้รับการพัฒนาการรักษาจรรยาทหาร</p> <p>การพัฒนาการรักษาจรรยาทหารตามวรรคแรก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม
<p>หมวด 2</p> <p>วินัยและการรักษาวินัยทหาร</p>		
8	<p>การกระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง ได้แก่ การไม่รักษาวินัยทหาร ตามที่บัญญัติให้เป็นข้อปฏิบัติและข้อห้ามในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นไปตามกฎหมาย บรรดา กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพหนังสือต่างที่ผู้บังคับบัญชาได้ออกหรือได้วางไว้เป็นหลักฐานให้ทหารปฏิบัติซึ่งรวมทั้งขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีงามของทหารทั้งที่เป็นและไม่เป็นลายลักษณ์อักษรและต้องรักษาวินัยทหารตามที่บัญญัติไว้โดยเคร่งครัด โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง</p> <p>(2) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการทหาร โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการทหาร โดยไม่ขัดขึ้นหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการทหารหรือจะเป็นการไม่รักษาผลประโยชน์ของทางราชการทหารจะเสนอความเห็นเป็นหนังสือ</p>	<p>เพื่อแบ่งการกระทำความผิดวินัยทหารเป็น 2 กรณีคือ กรณีไม่ร้ายแรงและกรณีอย่างร้ายแรงเพื่อความชัดเจนและลดการใช้ดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาว่าการกระทำความผิดวินัยนั้นเป็นกรณีไม่ร้ายแรงหรืออย่างร้ายแรงเพื่อความยุติธรรม</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความเสมอภาค - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง - หลักในการพิจารณาความผิดทางวินัย

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>ทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้นก็ได้ และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายังคงยืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิมก็ให้ผู้ได้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามนั้น</p> <p>(3) ต้องรักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา</p> <p>(4) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการทหารจะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการทหารมิได้</p> <p>(5) ต้องปฏิบัติราชการทหารโดยมิให้เป็นการกระทำการข่มผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปนั้นเป็นผู้สั่งการให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นกรณีพิเศษชั่วคราว</p> <p>(6) ต้องรักษาความลับของทางราชการ</p> <p>(7) ต้องสุภาพเรียบร้อย รักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างทหารด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ</p> <p>(8) ต้องต้อนรับให้ความสะดวก ให้ความเป็นธรรมและให้การสงเคราะห์แก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการทหาร หรือในการปฏิบัติราชการทหารเกี่ยวกับหน้าที่ของตนโดยไม่ชักช้าและด้วยความสุภาพเรียบร้อย โดยห้ามมิให้ ดูหมิ่นเหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้มาติดต่อราชการทหารหรือในการปฏิบัติราชการทหารเกี่ยวกับหน้าที่ของตนหรือภาพลักษณ์ขององค์กรทหาร</p> <p>(9) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารด้วย</p>	

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>ความตั้งใจ อุตสาหะ เพื่อให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการทหาร เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการทหาร และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการทหาร</p> <p>(10) ต้องไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างทหารด้วยกันหรือระหว่างส่วนราชการด้วยกัน</p> <p>(11) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาการรายงาน โดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้งถือว่าเป็นรายงานเท็จด้วย</p> <p>(12) ต้องไม่ใช้กิริยาวาจาหรือประพฤติตนในลักษณะที่ไม่สมควร</p> <p>(13) ต้องไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว</p> <p>(14) ต้องไม่กระทำด้วยประการใด ๆ ในลักษณะที่เป็นการบังคับผู้บังคับบัญชาเป็นการให้เสียระเบียบแบบแผนวินัยทหาร</p> <p>(15) ต้องไม่กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการทหารหรือทำให้เสียระเบียบแบบแผนของทหารรวมทั้งเสียภาพลักษณ์ขององค์กรทหาร</p> <p>(16) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการทหารของตนหรือเสื่อมเสียแก่ภาพลักษณ์ขององค์กรทหาร</p>	

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(17) ต้องไม่เป็นกรรมการผู้จัดการ หรือผู้จัดการหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท</p> <p>(18) กระทำการหรือไม่กระทำการใด ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาหรือกระทรวงกลาโหมกำหนด</p>	
9	<p>การกระทำความผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง ได้แก่การกระทำความผิดดังต่อไปนี้</p> <p>(1) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้</p> <p>(2) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการทหารโดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการทหารอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการทหารติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจง และสรรพหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาหรือกระทรวงกลาโหมกำหนด</p> <p>(3) เขยียดหยาม กดจี๋ ข่มเหงหรือทำร้ายประชาชนผู้ติดต่อราชการทหารหรือระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการทหาร</p> <p>(4) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p>	<p>- หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p> <p>- หลักความเสมอภาค</p> <p>- หลักนิติรัฐ</p> <p>- หลักนิติธรรม</p> <p>- หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง</p> <p>- หลักในการพิจารณาความผิดทางวินัย</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>(5) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง</p> <p>(6) กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ รวมทั้งการกระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรงตามมาตรา 7 อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการทหารอย่างร้ายแรง</p> <p>(7) กระทำการหรือไม่กระทำการใด ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพนังสื่อต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาหรือกระทรวงกลาโหมกำหนด</p>	
10	<p>การกระทำความผิดอย่างใด ๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 21 มาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 39 มาตรา 41 มาตรา 42 มาตรา 43 มาตรา 44 มาตรา 46 และมาตรา 47 แห่งประมวลกฎหมายอาญาทหาร ถ้าผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร พิจารณาเห็นว่าเป็นการเล็กน้อยไม่สำคัญให้ถือว่าเป็นความผิดต่อวินัยทหาร และให้มีอำนาจลงโทษตามมาตรา 7 แห่งประมวลกฎหมายอาญาทหาร เว้นแต่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารจะสั่งให้ส่งตัวผู้กระทำความผิดไปดำเนินคดีในศาลทหาร หรือจะมีการดำเนินคดีนั้นในศาลพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร จึงให้เป็นไปตามนั้น</p>	<p>เพื่อรองรับให้ทหารผู้กระทำความผิดอาญาทหารเล็กน้อย ให้ผู้บังคับบัญชาทหารมีอำนาจดำเนินการทางวินัยทหารแทนการลงโทษทางอาญาทหารได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักความได้สัดส่วน - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง
11	<p>ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัยป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยทหาร และ</p>	<p>เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาต้องมีส่วนร่วมไม่ให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัยทหารเพื่อป้องกันล่วงหน้า</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>ดำเนินการทางวินัยทหารแก่ผู้ได้บังคับบัญชาซึ่งมีกรณีอันมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยทหาร</p> <p>วิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ได้บังคับบัญชามีวินัยทหารและการป้องกันมิให้ผู้ได้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยทหารให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาหรือกระทรวงกลาโหมกำหนด</p> <p>เมื่อปรากฏกรณีมีมูลที่ควรจะกล่าวหาว่าทหารผู้ใดกระทำความผิดวินัยทหารให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการทางวินัยทหารทันทีตามบัญญัติไว้ใน หมวด 3</p> <p>ผู้บังคับบัญชาผู้ใดละเลยไม่ปฏิบัติตามมาตรานี้และตามหมวด 3 หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวโดยไม่สุจริต ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรงตามมาตรา 8 หรือกระทำความผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง ตามมาตรา 9 แล้วแต่กรณี</p>	<p>ก่อนการกระทำความผิดวินัยทหารจะเกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม
12	<p>เมื่อมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาวินัยทหารและปราบปรามทหารผู้ก่อการกำเริบ หรือเพื่อบังคับทหารผู้ละทิ้งหน้าที่ให้กลับทำหน้าที่ของตน ผู้บังคับบัญชาอาจใช้อาวุธหรือกำลังบังคับได้ และถ้าได้กระทำโดยสุจริตตามสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ช่วยเหลือไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่งทางอาญาและวินัยทหาร</p> <p>เมื่อมีเหตุดังกล่าว ผู้บังคับบัญชาจะต้องรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามลำดับ</p>	<p>หลักการเพื่อรองรับการให้อำนาจหน้าที่แก่ผู้บังคับบัญชาในการใช้อาวุธหรือกำลังบังคับในการรักษาความสงบและอยู่ในระเบียบวินัยทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง - หลักความได้สัดส่วน - หลักนิติรัฐ

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	ชั้น โดยเร็ว	- หลักนิติธรรม
13	<p>โทษทางวินัยทหารมี 9 สถาน ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ภาคทัณฑ์ (2) ทัณฑกรรม (3) กัก (4) ชัง (5) ตัดเงินเดือน ไม่เกิน ร้อยละ ห้า ของเงินเดือนขณะถูกลงโทษตัดเงินเดือน เป็นเวลาไม่เกินสามเดือน (6) จำขัง (7) ให้ออก (8) ปลดออก (9) ไล่ออก <p>ภาคทัณฑ์ ได้แก่ การลงโทษแก่ผู้กระทำผิดอันควรต้องรับโทษสถานหนึ่งสถานใด แต่มีเหตุอันควรปรานีจึงเพียงแต่แสดงความผิดผู้นั้นให้ปรากฏไว้</p> <p>ทัณฑกรรม ได้แก่ การให้ทำงานโยธา การให้อยู่เวรยาม นอกจากหน้าที่ประจำ หรือการให้ทำงานสาธารณะประโยชน์ซึ่งต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน</p> <p>กัก ได้แก่ การกักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง ระยะเวลาเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>ชัง ได้แก่ การขังในที่จัดไว้เพื่อควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือหลายคนรวมกัน ระยะเวลาเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด</p> <p>จำขัง ได้แก่ ขังโดยส่งไปฝากให้อยู่ในความควบคุมของเรือนจำทหาร ระยะเวลาเป็นไป</p>	<p>กำหนดโทษวินัยทหารใหม่ เป็น 9 สถาน เพื่อความชัดเจน เหมาะสม และยืดหยุ่นต่อการพิจารณาลงโทษวินัยทหารให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความได้สัดส่วน - หลักความเสมอภาค - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง - หลักในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัย

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	ตามที่กฎหมายกำหนด	
14	<p>การลงโทษทหารให้ทำเป็นคำสั่งโดยระบุในคำสั่งด้วยว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใดและมาตราใด</p> <p>วิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษวินัยทหารให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม</p>	<p>เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการลงโทษวินัยทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> -หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ -หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม
หมวด 3 การดำเนินการทางวินัยทหาร		
ส่วนที่ 1 การดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาไม่ปกติ		
15	<p>ภายใต้บังคับในเวลาไม่ปกติ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าทหารผู้ใดกระทำผิดวินัยทหารให้ผู้บังคับบัญชาริบดำเนินการสืบข้อเท็จจริงหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าผู้นั้นกระทำผิดวินัยทหารหรือไม่</p> <p>ในการสืบข้อเท็จจริงให้แจ้งเรื่องที่ถูกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนด ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารให้สั่งยุติเรื่องได้ แต่ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารให้ดำเนินการต่อไปทันที</p>	<p>เพื่อความรวดเร็วเด็ดขาดในการบังคับบัญชาทางทหาร โดยมีหลักการคือ ในภาวะไม่ปกติ เมื่อมีการกล่าวหาว่ามีการกระทำผิดวินัยเกิดขึ้นจะมีการตั้งคณะกรรมการสืบข้อเท็จจริงก่อนหรือไม่ก็ได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง - หลักความได้สัดส่วน - ทฤษฎีความยุติธรรม
16	<p>ในกรณีผลการสืบข้อเท็จจริงหรือพิจารณาตามมาตรา 16 ปรากฏว่ากรณีมีมูลกระทำผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรงหรือกระทำความผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง และได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ทหารผู้ถูกกล่าวหาทราบ</p>	<p>เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ทหารผู้ถูกลงโทษดำเนินการทางวินัยทหารให้ทราบถึงสิทธิพื้นฐานทางกฎหมาย</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความได้สัดส่วน

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของทหารผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยทหารแน่ใจว่ามีการกระทำผิดวินัยจริงและข้าราชการผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำผิดวินัยตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษวินัยทหารตามสมควรและเหมาะสมแต่กรณี โดยไม่ต้องคณะกรรมการสอบสวนก็ได้</p> <p>ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยทหารเห็นว่า ทหารผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดวินัยทหารตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวสั่งยุติเรื่อง</p>	<p>- ทฤษฎีความยุติธรรม</p>
17	<p>เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อป้องกันการจะหลบหนี หรือจะไปทำร้าย หรือข่มขู่ผู้เสียหายหรือพยานให้ ผู้บังคับบัญชามีอำนาจกักตัวทหารนั้นระหว่างดำเนินการสอบสวนได้เท่าที่จำเป็นแก่การสอบสวน แต่ต้องไม่เกินอำนาจลงโทษกักขังของผู้สังกัดตัวและต้องไม่เกินสิบห้าวัน</p> <p>ในกรณีที่ทหารตามวรรคหนึ่งถูกลงโทษกักขังหรือกักขังให้หักจำนวนวันที่ถูกกักตัวออกจากระยะเวลาที่กักขังหรือกักขังด้วย และในกรณีที่ถูกลงโทษทัณฑ์กรรม ให้ถือว่าการถูกกักตัวเป็นการรับโทษสำหรับความผิดนั้นแล้ว</p>	<p>เพื่อให้อำนาจผู้บังคับบัญชามีอำนาจกักตัวทหารนั้นระหว่างดำเนินการสอบสวนได้เท่าที่จำเป็นแก่การสอบสวน</p> <p>- หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p> <p>- หลักความได้สัดส่วน</p> <p>- หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง</p>
18	<p>ทหารผู้ถูกลงโทษวินัยตามมาตรา 17 ผู้ใด เห็นว่า ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อตน ทหารผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษวินัย และต้องชี้แจง</p>	<p>หลักการให้ทหารผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหารที่เห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมมีสิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปได้ เพื่อถ่วงกรงตรวจสอบ ให้ความเป็นธรรม</p> <p>- หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>ด้วยว่าได้เคยร้องทุกข์นี้ต่อผู้บังคับบัญชาผู้ใด และได้รับคำสั่งแจงอย่างไร แต่ในกรณี ที่ผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นผู้ส่งลงโทษวินัยให้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร</p> <p>คำสั่งผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่ส่งลงโทษวินัย หรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหารตามวรรคหนึ่งแล้วแต่กรณี ให้เป็นที่สุด</p>	<p>- หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง</p>
19	<p>ทหารผู้ใดกระทำผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาส่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทณฑกรรม กักขัง กักขัง จำขัง หรือลดเงินเดือน ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิด ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำผิดวินัยทหารเล็กน้อยหรือมีเหตุอันควรลดหย่อน ซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษทัณฑกรรม</p> <p>ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้กระทำผิดวินัยทหารควรได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของตนที่มีอำนาจ เพื่อให้พิจารณาดำเนินการเพื่อลงโทษตามควรแก่กรณี</p> <p>ในกรณีกระทำผิดวินัยทหารเล็กน้อยและมีเหตุอันควรลดโทษ จะลดโทษให้โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้</p> <p>การลงโทษตามมาตรานี้ ผู้บังคับบัญชาจะมีอำนาจสั่งลงโทษผู้บังคับบัญชาในสถานโทษและอัตราโทษได้เพียงใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม</p>	<p>- หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p> <p>- หลักความได้สัดส่วน</p> <p>- หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
20	<p>ทหารผู้ใดกระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรงให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลงโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าให้ออก</p> <p>การพิจารณาสั่งลงโทษให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยทหารตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อพิจารณากลับกรองเสนอรายงานและความเห็นต่อผู้บังคับบัญชา โดยคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรองหัวหน้าหน่วยงานนั้นทุกคน ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม</p> <p>ผู้ถูกลงโทษปลดออกตามมาตรานี้ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ</p>	<p>เพื่อกำหนดอำนาจของผู้มีอำนาจสั่งลงโทษกรณีเห็นสมควรลงโทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรง</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความได้สัดส่วน - หลักความเสมอภาค - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม
21	<p>เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยทหารกับผู้ใดแล้ว ให้รายงานการดำเนินการทางวินัยทหารต่อผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้ดำเนินการทางวินัยทหารตามลำดับชั้นโดยเร็ว</p> <p>ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งเห็นว่าการยุติเรื่อง การงดโทษหรือการลงโทษเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้มีอำนาจสั่งลงโทษ เพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้น ลดโทษลงเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่เบาลง งดโทษโดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนหรือยกโทษให้ถูกต้องหรือเหมาะสมตามควรแก่กรณีตลอดจนแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในคำสั่งเดิมให้ถูกต้องเหมาะสมได้ด้วย และในกรณีที่เห็นว่าควรดำเนินการ</p>	<p>เพื่อกำหนดหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือขึ้นไป</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความได้สัดส่วน - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง - หลักในการพิจารณาความผิดทางวินัย - หลักในการพิจารณากำหนดโทษทางวินัย

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>อย่างไรก็ตามเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาให้ได้ความจริงและยุติธรรมก็ให้มีอำนาจดำเนินการหรือสั่งดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี โดยการสั่งลงโทษหรือเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้นต้องไม่เกินอำนาจของตนตามมาตรา 20 และการเพิ่มอัตราโทษเมื่อรวมกับอัตราโทษเดิมต้องไม่เกินอำนาจนั้นด้วย ถ้าเกินอำนาจของตน ก็ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้ขึ้นตามลำดับเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี ทั้งนี้ถ้าเห็นว่าการจะสั่งลงโทษหรือเพิ่มโทษนั้นกรณีเป็นการกระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง ก็ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเพื่อพิจารณาดำเนินการ</p> <p>ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษตามมาตรา 20 สั่งยุติเรื่อง หรือสั่งงดโทษทหารผู้ใดไปแล้ว แต่ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปนั้นเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง หรือเมื่อได้รับรายงานที่ผู้บังคับบัญชาตามวรรคสองเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง ก็ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปนั้นมีอำนาจดำเนินการมาตรา 21</p> <p>เมื่อมีกรณีเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ให้ผู้สั่งมีคำสั่งใหม่ และในคำสั่งดังกล่าวให้สั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิมด้วย พร้อมทั้งระบุวิธีการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับโทษที่เพิ่มขึ้นหรือกลับคืนสู่ฐานะเดิมแล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม</p>	

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
ส่วนที่ 2 การดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาปกติ		
22	<p>ภายใต้บังคับในเวลาปกติ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าทหารผู้ใดกระทำความผิดวินัยทหารให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจริบดำเนินการสืบข้อเท็จจริงหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าทหารผู้นั้นกระทำความผิดวินัยทหารหรือไม่</p> <p>ในกรณีสืบข้อเท็จจริงให้แจ้งเรื่องที่ถูกลกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ทหารผู้ถูกลกล่าวหาทราบและให้ทหารผู้ถูกลกล่าวหา นั้น ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงภายในเวลาที่กำหนด ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยทหารให้สั่งยุติเรื่อง ถ้าเห็นว่าคดีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยทหารให้ดำเนินการต่อไปตาม มาตรา 23 หรือมาตรา 24 แล้วแต่กรณีทันที</p>	<p>เพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกลกล่าวหา ภายใต้บังคับสภาวะปกติ เมื่อมีการกล่าวหากระทำความผิดวินัยทหารต้องมีการสืบข้อเท็จจริงก่อน แจ้งข้อกล่าวหา</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความได้สัดส่วน - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง
23	<p>ในกรณีผลการสืบข้อเท็จจริงปรากฏว่าทหารถูกลกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง ตาม มาตรา 22 ให้ผู้บังคับบัญชานำสำนวนการสืบข้อเท็จจริงตาม มาตรา 22 มาพิจารณาสั่งลงโทษ ภาคทัณฑ์ ทัณฑกรรม กักขัง กักขัง จำขัง หรือ ตัดเงินเดือน ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิดวินัยที่เกิดขึ้นทันทีโดยไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้</p> <p>ทหารผู้ถูกลงโทษวินัยตามวรรคหนึ่ง ผู้ใด เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติ ต่อตน โดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อตน ทหาร</p>	<p>เพื่อให้การลงโทษวินัยทหารไม่ร้ายแรงสัมพันธ์กับผลของการกระทำความผิดวินัยลักษณะไม่ร้ายแรง ได้สัดส่วนกัน</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความได้สัดส่วน - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>ผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่ส่งลงโทษวินัย แต่ในกรณีที่ผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นผู้ส่งลงโทษวินัยให้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร</p>	
24	<p>ในกรณีผลการสืบข้อเท็จจริงปรากฏว่าทหารถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรงตามมาตรา 22 ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้นทำการสอบสวน ในการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาเมื่อดำเนินการแล้ว ถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรงให้ดำเนินการส่งลงโทษให้ออกปลดออก หรือไล่ออกตามความร้ายแรงของการกระทำผิดวินัยทหาร แล้วแต่กรณี ถ้าฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยทหารให้ตั้งคดีเรื่องทหารผู้ถูกส่งลงโทษวินัยทหารอย่างร้ายแรงตามวรรคหนึ่งผู้ใด เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้อง หรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาของตน ทหารผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่ส่งลงโทษวินัยให้ผู้บังคับบัญชาตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม เป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคหนึ่ง</p> <p>ในกรณีที่ทหารตำแหน่งต่างกันถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง</p>	<p>เพื่อให้การลงโทษวินัยทหารไม่ร้ายแรงสัมพันธ์กับผลของการกระทำผิดวินัยลักษณะไม่ร้ายแรงได้สัดส่วนกัน</p> <p>เหตุผล เพื่อความเป็นธรรม และลดการใช้ดุลพินิจในการส่งลงโทษวินัยทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความได้สัดส่วน - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	ร่วมกันให้ผู้มีอำนาจสำหรับผู้ถูกกล่าวหาที่มีตำแหน่งในระดับสูงกว่าเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน	
25	<p>การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หลักเกณฑ์วิธีการและกรอบระยะเวลาเกี่ยวกับการสืบข้อเท็จจริง และการสอบสวนที่ต้องดำเนินการตามมาตรา 22 ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม</p> <p>ในการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยตามมาตรา 22 ให้พิจารณาสั่งการให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันได้รับสำนวน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม ซึ่งทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินหกสิบวัน ในการนี้ หากยังพิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ทหารผู้ถูกกล่าวหากลับคืนสู่ฐานะเดิมก่อน และให้ถือว่าไม่เป็นผู้ที่อยู่ระหว่างถูกสืบข้อเท็จจริงหรือสอบสวนแล้วแต่กรณี นับแต่วันครบกำหนดเวลาดังกล่าว จนกว่าการพิจารณาสั่งการในเรื่องนั้นจะเสร็จสิ้น และมีคำสั่ง</p> <p>ในกรณีที่เป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม จะดำเนินการทางวินัยทหารโดยไม่ต้องสืบสวนหรือสอบสวนก็ได้</p>	<p>เพื่อกำหนดกรอบระยะเวลาเกี่ยวกับการสืบข้อเท็จจริง และการสอบสวนในการดำเนินการทางวินัยทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง
26	ให้ผู้สืบข้อเท็จจริง กรรมการสืบข้อเท็จจริง กรรมการสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้กรรมการสอบสวนมี	เพื่อกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสืบข้อเท็จจริงและคณะกรรมการสอบสวนในการ

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>อำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของกรมการสอบสวน และให้มีอำนาจเรียกให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือบุคคลใด ๆ มาให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัดมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน</p>	<p>ดำเนินการทางวินัยทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง
27	<p>ทหารผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญาหรือถูกฟ้องคดีอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม มีอำนาจสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการทหารไว้ก่อน เพื่อรอฟังผลการสอบสวนพิจารณาทางวินัยทหารได้ แต่ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาทางวินัยทหารว่าผู้นั้นมิได้กระทำผิดหรือกระทำผิดไม่ถึงกับถูกลงโทษให้ออก ปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่นก็ให้ผู้นั้นมีอำนาจดังกล่าวสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับราชการทหารในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งนั้น</p> <p style="text-align: center;">ในกรณีที่ผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการทหารไว้ก่อนได้รับคำสั่งให้กลับเข้ารับราชการ</p>	<p>เพื่อกำหนดอำนาจในการสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการทหารไว้ก่อนในกรณีทหารถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวนหรือต้องหาว่ากระทำผิดอาญาหรือถูกฟ้องคดีอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความได้สัดส่วน - หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>ทหารหรือได้รับคำสั่งให้ออกจากราชการด้วยเหตุใด ๆ ที่มีใช้เป็นการลงโทษ ให้ผู้นั้นมีสถานภาพเป็นทหารตลอดระยะเวลาระหว่างที่ถูกสั่งให้ออกจากราชการทหารไว้ก่อน</p> <p>เงินเดือน เงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือน และเงินช่วยเหลือเยียวยาความเสียหายอย่างอื่น และการจ่ายเงินดังกล่าวของผู้ถูกสั่งพักราชการทหาร และผู้ถูกสั่งให้ออกจากราชการทหารไว้ก่อน ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสั่งพักราชการทหาร การสั่งให้ออกจากราชการทหารไว้ก่อน ระยะเวลาให้พักราชการและให้ออกจากราชการไว้ก่อน และการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามผลการสอบสวนพิจารณาให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม</p>	
หมวด 4 การอุทธรณ์		
28	<p>ให้มีคณะกรรมการวินัยทหารคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ท.” ประกอบด้วยกรรมการ จำนวนเจ็ดคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา</p> <p>กรรมการวินัยทหารมีวาระการดำรงตำแหน่งห้าปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว</p> <p>คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะเป็นกรรมการวินัยทหาร ให้เป็นไปตามข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม</p>	<p>เพื่อกำหนดจำนวน คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะเป็นกรรมการวินัยทหารให้มีความเหมาะสม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ - ทฤษฎีความยุติธรรม - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
29	<p>ให้คณะกรรมการวินัยทหาร มีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(1) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ตามมาตรา 32</p> <p>(2) เสนอแนะต่อผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p> <p>(3) แต่งตั้งคณะบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมกำหนดเพื่อเป็นคณะอนุกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์</p> <p>(4) จัดทำหลักสูตรการสอนวินัยทหารและการฝึกอบรมบุคลากรในกองทัพ เพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัยทหาร</p> <p>(5) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำผิดวินัยทหาร</p>	<p>เพื่อกำหนดหน้าที่และอำนาจคณะกรรมการวินัยทหารในการดำเนินการทางวินัยทหาร</p> <p>- ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ</p> <p>- ทฤษฎีความยุติธรรม</p> <p>- หลักนิติรัฐ</p> <p>- หลักนิติธรรม</p>
30	<p>ทหารผู้ใดถูกสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้ หรือถูกสั่งให้ออกจากราชการ ทหารผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหรือคณะกรรมการวินัยทหารภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยทหาร</p> <p>การอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม</p>	<p>เพื่อกำหนดสิทธิของทหารผู้ถูกสั่งลงโทษ ให้มีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหรือคณะกรรมการวินัยทหารภายในระยะเวลาที่กำหนด</p> <p>- หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p> <p>- ทฤษฎีความยุติธรรม</p> <p>- หลักนิติรัฐ</p> <p>- หลักนิติธรรม</p>
31	<p>เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยทหารอย่างร้ายแรงหรือสั่งให้ทหารออกจากราชการในเรื่องใดไปแล้ว ถ้าคณะกรรมการวินัยทหาร</p>	<p>เพื่อกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะอนุกรรมการวินัยทหาร</p> <p>- หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>พิจารณาเห็นเป็นการสมควรที่จะต้องสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่ให้คณะกรรมการวินัยทหาร มีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่ในเรื่องนั้น ได้ตามความจำเป็น โดยจะสอบสวนเองหรือตั้งคณะกรรมการหรือให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่แทนก็ได้ หรือกำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่ต้องการทราบส่งไปเพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งไว้เดิมทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้ด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการ การให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือการกำหนดประเด็นที่ต้องการส่งไปสอบสวนเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎของคณะกรรมการวินัยทหาร</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีความยุติธรรม - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม
32	<p>ให้กรรมการวินัยทหารและอนุกรรมการวินัยทหารได้รับเงินประจำตำแหน่งและผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและให้มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการเช่นเดียวกับผู้ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูง</p>	<p>เพื่อให้กรรมการวินัยทหารและอนุกรรมการวินัยทหารได้รับเงินประจำตำแหน่งและผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนด</p>
33	<p>เมื่อคณะกรรมการวินัยทหารได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งมีอำนาจลงโทษวินัยทหารดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการวินัยทหารมีคำวินิจฉัย</p> <p>ในกรณีที่ทหารผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำ</p>	<p>เพื่อกำหนดสิทธิของทหารผู้ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหารให้ฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	<p>วินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหารให้ฟ้องคดีต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหาร</p> <p>ผู้บังคับบัญชาผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการจงใจละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ทฤษฎีความยุติธรรม - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม
34	<p>การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหารให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินหกสิบวัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย</p> <p>การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการวินัยทหารจะแต่งตั้งและมอบหมายให้คณะอนุกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ดำเนินการแทนแล้วรายงานผลให้ทราบก็ได้</p> <p>การแต่งตั้ง การมอบหมายและการรายงานผลตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม</p>	<p>เพื่อกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหาร</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักความได้สัดส่วน - ทฤษฎีความยุติธรรม - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม
<p>หมวด 5</p> <p>การฟ้องคดี</p>		
35	<p>ในกรณีทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรงไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหาร มีสิทธิที่จะยื่นฟ้องคดีวินัยทหารต่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัย</p>	<p>เพื่อให้มีการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหารของผู้บังคับบัญชาทหารโดยฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นทหารผู้มีความรู้ทางด้านวินัยทหารโดยตรง</p>

มาตรา	ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.	หลักการและเหตุผล
	ทหาร ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหาร	<ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม - ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ - ทฤษฎีความยุติธรรม
36	เมื่อศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยทหาร ดำเนินการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับทราบคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร และให้นำความมาตรา 33 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม	<p>เพื่อให้มีการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหารของผู้บังคับบัญชาทหารโดยฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นทหาร ผู้มีความรู้ทางด้านวินัยทหารโดยตรง</p> <ul style="list-style-type: none"> - หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ - หลักนิติรัฐ - หลักนิติธรรม - ทฤษฎีรัฐและอำนาจรัฐ - ทฤษฎีความยุติธรรม
บทเฉพาะกาล		
37	เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. นี้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงบทบัญญัติพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. นี้ ในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกัน	<p>เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร</p>
38	ให้จัดตั้งแผนกคดีวินัยทหารในศาลทหารสูงสุดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยมีองค์คณะตุลาการตามที่กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารกำหนด และให้ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารมีอำนาจรับฟ้องและพิจารณาพิพากษาคดีวินัยทหารที่ได้อุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหารตามพระราชบัญญัตินี้	<p>เพื่อจัดตั้งองค์กรศาลที่มีหน้าที่และอำนาจในการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจฝ่ายบริหารของผู้บังคับบัญชาทหารโดยฝ่ายตุลาการซึ่งเป็นทหาร ผู้มีความรู้ทางด้านวินัยทหารโดยตรง</p>

5. การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

การวิจัยได้นำเอาผลการวิจัยและร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารเบื้องต้นมานำเสนอต่อประชาชนที่เข้าร่วมสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของการวิจัย เพื่อให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ร่วมรับฟังและร่วมวิพากษ์ (Comment) แสดงความคิดเห็นพร้อมทั้งให้คำแนะนำต่อร่างกฎหมายต้นแบบที่ได้จากการวิจัย เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์ในการปรับปรุงแก้ไขให้ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหารมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิจัยนี้ได้มีการจัดสัมมนารับฟังความคิดเห็นขึ้นเมื่อวันที่ 8 ตุลาคม พ.ศ. 2565 ณ ห้องแมกโนเลีย 1 ชั้น 4 อาคารทีเค 3 โรงแรมทีเค แอนด์ คอนเวนชัน หลักลี กรุงเทพมหานคร ระหว่างเวลา 09.00 – 12.00 นาฬิกา

ภาพประกอบที่ 5.8 การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ภาพประกอบที่ 5.9 การสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing)

ภาพประกอบที่ 5.10 ผู้ร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น

ภาพประกอบที่ 5.11 ผู้ร่วมสัมมนาแสดงความคิดเห็น

การสัมมนารับฟังความคิดเห็นครั้งนี้ มีประชากรที่เข้าร่วมรับฟังความคิดเห็นจำนวน 36 คน ประกอบด้วย อดีตข้าราชการทหารระดับนายพล ตุลาการพระธรรมนูญ อัยการทหาร นายทหาร พระธรรมนูญ ผู้พิพากษา อัยการ ทนายความ นิติกร ข้าราชการตำรวจ ประชาชน ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย โดยผู้เข้าร่วมสัมมนาได้ร่วมวิพากษ์ (Comment) และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อผู้วิจัยจะได้นำไปวิเคราะห์ เพื่อการปรับปรุงแก้ไขจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ให้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

กระบวนการจัดทำกรรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

การรับฟังความคิดเห็น มีขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัย มีสาระสำคัญ คือ ความเป็นมาของปัญหาที่นำไปสู่การทำวิจัย วัตถุประสงค์การวิจัย วัตถุประสงค์การรับฟังความคิดเห็น (Hearing) วิธีวิทยาการวิจัยที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลการตรวจสอบร่างกฎหมายที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-พ.ศ. 2580) และพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย และโครงสร้างร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ซึ่งประกอบด้วย หลักการและเหตุผล คำนิยาม หมวด 1 การรักษาจรรยาข้าราชการทหาร หมวด 2 วินัยและการรักษาวินัยทหาร หมวด 3 การดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาไม่ปกติ หมวด 4

การดำเนินการทางวินัยทหารในเวลาปกติ หมวด 5 การร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป
 หมวด 6 การอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร หมวด 7 การฟ้องคดีวินัยทหารต่อศาลทหารสูงสุด
 แผนกคดีวินัยทหาร และบทเฉพาะกาล จากนั้นได้ให้ผู้เข้าร่วมสัมมนาการรับฟังความคิดเห็น
 (Hearing) ได้วิพากษ์และแสดงความคิดเห็นเสนอแนะเพิ่มเติมประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อร่าง
 กฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

2) ผลการรับฟังความคิดเห็น ได้ข้อวิพากษ์และข้อแนะนำ ตามประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 วันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารฉบับนี้มีผลใช้บังคับตามมาตรา 2

ที่ประชุมมีความเห็นว่า ในปัจจุบันวันที่กฎหมายฉบับใหม่จะมีผลใช้บังคับจะใช้คำว่า
 “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป”
 ซึ่งเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายในปัจจุบันที่คณะกรรมการกฤษฎีกาให้การยอมรับ

ประเด็นที่ 2 คำนิยาม

ที่ประชุมมีความเห็นว่า บทบัญญัติมาตรา 13 เรื่อง โทษทางวินัยทหาร ให้นำมาใช้เป็น
 คำนิยาม เช่น คำว่า “ภาคทัณฑ์” “ทัณฑ์กรรม” “กัก” “ขัง” “ตัดเงินเดือน” “จำขัง” ควรนำมาบัญญัติ
 รวมไว้ในมาตรา 4 และเพิ่มคำว่า “ให้ออก” “ปลดออก” “ไล่ออก” เป็นคำนิยาม

ประเด็นที่ 3 การดำเนินการกับทหารผู้ไม่รักษายจรรยาบรรณทหาร

มาตรา 6 และในมาตรา 7 มีความเห็นว่า ควรกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาของทหารผู้ไม่รักษาย
 จรรยาบรรณทหารนั้น มีส่วนร่วมรับผิดชอบกับการไม่รักษายจรรยาบรรณของทหาร
 ผู้ได้บังคับบัญชาด้วย เช่น การกำหนดให้นำประวัติการฝ่าฝืนจรรยาบรรณทหารมาใช้เป็น
 องค์ประกอบการพิจารณาในเรื่องการปรับย้าย การเลื่อนระดับตำแหน่ง หรือการพิจารณาผลการ
 ปฏิบัติงานตามหน้าที่เพื่อให้ได้รับบำเหน็จความชอบ เป็นต้น

ประเด็นที่ 4 การเรียงลำดับภาวะการปฏิบัติทางทหาร

หมวด 3 วินัยและการรักษาวินัยทหาร ควรจัดลำดับภาวะ

มีความเห็นว่าควรจัดลำดับภาวะปกติ มาก่อนการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะ
 ไม่ปกติ เพื่อประโยชน์ในการเรียงลำดับขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยทหาร

ประเด็นที่ 5 การได้รับเงินค่าตอบแทนและเงินค่าเดินทางของคณะกรรมการวินัยทหาร
 และอนุกรรมการวินัยทหาร

มาตรา 32 นั้นมีความเห็นว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการวินัยทหาร และ
 อนุกรรมการวินัยทหาร ถือเป็นปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติอยู่แล้ว จึงไม่ควรที่จะได้รับเงิน
 ค่าตอบแทนและเงินค่าเดินทาง

ประเด็นที่ 6 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความผิดวินัยทหารร้ายแรงหรือความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรงของผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป คณะกรรมการวินัยทหาร และคณะอนุกรรมการวินัยทหาร

มีข้อเสนอแนะในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าความผิดใดเป็นความผิดวินัยทหารร้ายแรงหรือความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญ ดังนี้

(1) เกณฑ์วิญญูชน คือ วิญญูชนคนที่เป็นทหารในภาวะเช่นนั้น โดยทั่วไปจะกระทำการอย่างไร

(2) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดวินัยทหาร

(3) ตำแหน่งหน้าที่และวุฒิภาวะของทหารผู้กระทำผิดวินัยทหาร เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาความผิดวินัยทหารร้ายแรงหรือความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง

ประเด็นที่ 7 การดำเนินการทางวินัยทหารไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ในพระราชบัญญัตินี้ มาตรา 34 มีความเห็นว่า หากคณะกรรมการวินัยทหาร และคณะอนุกรรมการวินัยทหารดำเนินการทางวินัยทหารไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้จะมีผลอย่างไรต่อผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร

ประเด็นที่ 8 จรรยาบรรณทหาร

มีความเห็นว่าให้ผู้วิจัย ศึกษาเปรียบเทียบกับระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. 2564 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 วรรคท้าย เพื่อนำมาสร้างเป็นจรรยาบรรณทหารตามพระราชบัญญัตินี้

กล่าวโดยสรุปจากข้อวิพากษ์และข้อเสนอแนะจากการ Hearing ดังกล่าวข้างต้นมีประเด็นสาระสำคัญที่จะนำไปปรับปรุงพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. ดังนี้

ประเด็นที่ 1 เรื่อง วันที่กฎหมายมีผลใช้บังคับ

วันที่พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหารฉบับนี้มีผลใช้บังคับตามมาตรา 2 ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผู้ร่วมสัมมนาในประเด็นให้ใช้คำว่า “พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป” เพราะ เป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายในปัจจุบันที่คณะกรรมการกฤษฎีกาให้การยอมรับ

ประเด็นที่ 2 เรื่อง คำนิยาม

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผู้ร่วมสัมมนาในประเด็นที่ว่า คำนิยามในกฎหมายต้นแบบฉบับนี้ควรรวมไว้ในมาตราเดียว และควรกำหนดคำนิยามคำว่า “ให้ออก” “ปลดออก” “ไล่ออก” ไว้ในกฎหมายฉบับนี้ด้วย ผู้วิจัยจะดำเนินการปรับแก้ในมาตรา 4 ซึ่งเป็นมาตราที่ให้ความหมายของคำนิยามศัพท์ โดยย้ายนิยามของคำว่า “ภาคทัณฑ์” “ทัณฑ์กรรม” “กัก” “ขัง” “ตัดเงินเดือน” “จำขัง”

ในมาตรา 13 มารวมไว้ในมาตรา 4 และให้เพิ่มนิยามของคำว่า “ปลดออก” “ไล่ออก” เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามที่ผู้ร่วมสัมมนาเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงกฎหมายต้นแบบฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

โดยความหมายของคำว่า “ภาคทัณฑ์” “ทัณฑกรรม” “กัก” “ขัง” “จำขัง” ผู้วิจัยนำมาจากพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 มาตรา 9 ส่วนคำว่า “ตัดเงินเดือน” “ปลดออก” “ไล่ออก” ผู้วิจัยนำมาจากพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 88

ประเด็นที่ 3 เรื่อง การดำเนินการกับทหารผู้ไม่รักษาจรรยาบรรณทหาร

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผู้ร่วมสัมมนาในประเด็นการกำหนดมาตรการดำเนินการกับทหารผู้ไม่รักษาจรรยาบรรณทหารและผู้บังคับบัญชาของทหารผู้นั้นด้วย โดยผู้จะดำเนินการปรับแก้ในมาตรา 6 และมาตรา 7 โดยมีสาระสำคัญกำหนดให้ทหารผู้ไม่รักษาจรรยาบรรณทหารและผู้บังคับบัญชาของทหารผู้ไม่รักษาจรรยาบรรณทหารนั้น มีส่วนร่วมรับผิดชอบกับการไม่รักษาจรรยาบรรณทหาร เช่น การกำหนดให้นำประวัติการฝ่าฝืนจรรยาบรรณทหารมาใช้เป็นองค์ประกอบการพิจารณาในเรื่องการปรับย้าย การเลื่อนระดับตำแหน่ง หรือการพิจารณาผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่เพื่อให้ได้รับบำเหน็จความชอบ เป็นต้น

ประเด็นที่ 4 การเรียงลำดับภาวะการปฏิบัติการทางทหาร

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผู้ร่วมสัมมนาในประเด็นที่ว่า ควรมีการเรียงลำดับภาวะการปฏิบัติการทางทหาร โดยเริ่มจากภาวะปกติ ไปยังภาวะไม่ปกติ เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการจัดทำกฎหมาย โดยผู้วิจัยจะปรับแก้กฎหมายใน หมวด 3 วินัยและการรักษาวินัยทหาร ส่วนที่ 1 จะเป็นเรื่องการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติ ส่วนที่ 2 จะเป็นเรื่องการดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะไม่ปกติ เพื่อประโยชน์ในการเรียงลำดับขั้นตอนการดำเนินการทางวินัยทหาร

ประเด็นที่ 5 การได้รับเงินประจำตำแหน่งและเงินค่าเดินทางของคณะกรรมการวินัยทหารและอนุกรรมการวินัยทหาร

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผู้ร่วมสัมมนาในประเด็นที่ว่า การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการวินัยทหาร และอนุกรรมการวินัยทหารเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติอยู่แล้ว จึงไม่ควรที่จะได้รับเงินประจำตำแหน่ง โดยผู้จะดำเนินการปรับแก้ในมาตรา 32 โดยตัดคำว่า “เงินประจำตำแหน่ง” ออกไป แต่ในส่วนค่าตอบแทนอย่างอื่นและค่าใช้จ่ายในการเดินทางเห็นควรให้คงไว้ตามเดิม

ประเด็นที่ 6 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความผิดวินัยทหารร้ายแรงหรือความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรงของผู้บังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป คณะกรรมการวินัยทหาร และคณะอนุกรรมการวินัยทหาร

ผู้ร่วมประชุมมีข้อเสนอแนะในการกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าความผิดใด เป็นความผิดวินัยทหารร้ายแรงหรือความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาที่สำคัญ คือ 1. เกณฑ์วิญญูชน 2. ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการกระทำผิดวินัยทหาร 3. ตำแหน่งหน้าที่และ วุฒิกวาของทหารผู้กระทำผิดวินัยทหาร เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาความผิดวินัยทหารร้ายแรง หรือความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผู้ร่วมสัมมนา เนื่องจากเป็นแนวทางที่เป็น มาตรฐานของหน่วยงานรัฐทั่วไป เพื่อใช้เป็นหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าความผิดใดเป็นความผิด วินัยทหารร้ายแรงหรือความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรงของผู้มีอำนาจสั่งลงโทษหรือผู้มีอำนาจ พิจารณาอุทธรณ์ โดยผู้วิจัยเห็นว่าควรกำหนดรายละเอียดการพิจารณาดังกล่าวเป็นกฎกระทรวง กลาโหม

ประเด็นที่ 7 การดำเนินการทางวินัยทหารไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด ในพระราชบัญญัตินี้

ผู้ร่วมประชุมมีข้อเสนอแนะว่าหากคณะกรรมการวินัยทหาร และคณะอนุกรรมการ วินัยทหารดำเนินการทางวินัยทหารไม่แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้จะมี ผลอย่างไรต่อผู้ถูกดำเนินการทางวินัยทหาร ให้ผู้วิจัยกำหนดไว้ในกฎหมายต้นแบบฉบับนี้ด้วย ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผู้ร่วมประชุม โดยปรับแก้ มาตรา 34 เพิ่มเติมบทบัญญัติในตอนท้ายของมาตรา 34 วรรคแรก โดยมีสาระสำคัญคือ หากคณะกรรมการวินัยทหาร หรือคณะอนุกรรมการวินัยทหารยัง พิจารณาไม่แล้วเสร็จ ให้ทหารผู้ถูกกล่าวหากลับคืนสู่ฐานะเดิมก่อน และให้ถือว่าไม่เป็นผู้ที่อยู่ ระหว่างถูกดำเนินการทางวินัยทหาร

ประเด็นที่ 8 จรรยาบรรณทหาร

ผู้ร่วมประชุมมีข้อเสนอแนะให้ผู้วิจัย ศึกษาเปรียบเทียบกับระเบียบกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยประมวลจริยธรรมและการรักษาจริยธรรม พ.ศ. 2564 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 วรรคท้าย เพื่อนำมาสร้างเป็นจรรยาบรรณทหารตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับผู้ร่วมประชุม โดยจะนำไปใช้ในการปรับปรุงกฎหมายในหมวด 1 การรักษา จรรยาบรรณทหารในมาตรา 6 และมาตรา 7 เพื่อปรับปรุงกฎหมายต้นแบบฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ ยิ่งขึ้น

6. ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร

จากการสัมมนารับฟังความคิดเห็น (Hearing) ได้นำผลมาวิเคราะห์หาคำตอบการวิจัย พบว่ามีประเด็นสาระสำคัญที่นำมาปรับปรุงและจัดทำร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ซึ่งได้ผ่านการวิเคราะห์หลักเกณฑ์ในการจัดทำกฎหมายตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำ

ร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 แล้ว คั้งนั้น ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยวินัยทหาร ซึ่งได้จัดทำเป็น ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. ประกอบด้วยบทบัญญัติ 38 มาตรา แบ่งเป็น 5 หมวด และ 1 บทเฉพาะกาล ดังนี้

บททั่วไป	(มาตรา 1-5)
หมวด 1 การรักษาจรรยาบรรณทหาร	(มาตรา 6-7)
หมวด 2 วินัยและการรักษาวินัยทหาร	(มาตรา 8-14)
หมวด 3 การดำเนินการทางวินัยทหาร	
ส่วนที่ 1 การดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติ	(มาตรา 15-20)
ส่วนที่ 2 การดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะไม่ปกติ	(มาตรา 21-27)
หมวด 4 คณะกรรมการวินัยทหาร	(มาตรา 28-33)
หมวด 5 การอุทธรณ์และการฟ้องคดี	(มาตรา 34-36)
บทเฉพาะกาล	(มาตรา 37-38)

(ร่าง)

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยวินัยทหาร

พ.ศ.

.....

.....

.....

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร.....

..... จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ.”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิก

- (1) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476
- (2) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2477
- (3) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พุทธศักราช 2477
- (4) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พุทธศักราช 2480
- (5) พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ.2505

บรรดากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งอื่นในส่วนที่ได้บัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“ทหาร” หมายความว่า ข้าราชการกระทรวงกลาโหมซึ่งเป็นข้าราชการทหาร ทหารกองประจำการ นักเรียนทหารในสังกัดกระทรวงกลาโหมซึ่งขึ้นทะเบียนกองประจำการ และบุคคลซึ่งถูกเรียกเข้ารับราชการทหารในการเรียกกำลังพลสำรองเพื่อการระดมพลตามกฎหมายว่าด้วย

รับราชการทหารและกฎหมายว่าด้วยกำลังพลสำรอง แต่ไม่หมายรวมถึง ข้าราชการในพระองค์ฝ่ายทหาร ขณะปฏิบัติราชการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการในพระองค์

“วินัยทหาร” หมายความว่า การประพฤติตามแบบธรรมเนียมทหาร

“แบบธรรมเนียมทหาร” หมายความว่า บรรดา กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพนหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาได้ออกหรือได้วางไว้เป็นหลักฐานให้ทหารปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งขนบธรรมเนียมและประเพณีอันดีของทหารทั้งที่เป็นและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

“ผู้บังคับบัญชา” หมายความว่า ผู้ซึ่งมีอำนาจบังคับบัญชาโดยตรงและโดยลำดับชั้นตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหารมีอำนาจลงโทษแก่ทหารผู้กระทำความผิดต่อวินัยทหารตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร ไม่ว่าจะเป็นการกระทำความผิดในหรือนอกราชอาณาจักร

“ภาวะปกติ” หมายความว่า ภาวะที่ไม่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือไม่ได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก

“ภาวะไม่ปกติ” หมายความว่า ภาวะที่มีการรบหรือสถานะสงคราม หรือได้ประกาศใช้กฎอัยการศึก หรือยุทธบริเวณที่เป็นส่วนหนึ่งของเขตสงคราม

“อุทธรณ์” หมายความว่า การที่ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารเห็นว่าตนถูกลงโทษทางวินัยทหารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายจากผู้บังคับบัญชา จึงร้องขอต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหรือคณะกรรมการวินัยทหารแล้วแต่กรณี เพื่อขอให้ทบทวนคำสั่งลงโทษทางวินัยทหารดังกล่าว

“การฟ้องคดี” หมายความว่า การที่ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีวินัยทหาร ในกรณีที่ทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารเห็นว่าตนถูกลงโทษทางวินัยทหารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและคดีดังกล่าวได้ผ่านขั้นตอนการอุทธรณ์มาแล้ว

“ศาลทหาร” หมายความว่า ศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหาร

“จรรยาบรรณทหาร” หมายความว่า ประมวลความประพฤติที่ทหารต้องรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของทหาร

“ก่อนการกำเริบ” หมายความว่า การที่ทหารกระทำการฝ่าฝืนหรือกระด้างกระเดื่อง ไม่เป็นตัวอย่างที่ดีในการเคารพต่อกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แบบธรรมเนียมทหารหรือคำสั่งของผู้บังคับบัญชาที่สั่งการโดยชอบด้วยกฎหมาย

“ภาคทัณฑ์” หมายความว่า การลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดอันควรต้องรับโทษสถานหนึ่งสถานใด แต่มีเหตุอันควรปรานีจึงเพียงแต่แสดงความผิดผู้นั้นให้ปรากฏไว้

“ทัณฑ์กรรม” หมายความว่า การให้ทำงานโยธา การให้อยู่เวรยาม นอกจากหน้าที่ประจำหรือการให้ทำงานสาธารณะประโยชน์ซึ่งต้องไม่เกินหกชั่วโมงต่อหนึ่งวัน

“กัก” หมายความว่า การกักตัวไว้ในบริเวณใดบริเวณหนึ่ง

“ขัง” หมายความว่า การขังในที่จัดไว้เพื่อควบคุมแต่เฉพาะคนเดียวหรือหลายคนรวมกัน

“จำขัง” หมายความว่า ขังโดยส่งไปฝากให้อยู่ในความควบคุมของเรือนจำทหาร

“ตัดเงินเดือน” หมายความว่า การลงโทษตัดเงินเดือนโดยคำนวณเป็นจำนวนร้อยละของเงินเดือน

“ไม่เลื่อนชั้นเงินเดือน” หมายความว่า การลงโทษไม่เลื่อนชั้นเงินเดือน ในการพิจารณาบำเหน็จประจำปี

“ปลดออก” หมายความว่า โทษทางวินัยที่ใช้ลงแก่ทหารผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมีผลให้ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการ แต่ยังมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ

“ไล่ออก” หมายความว่า โทษทางวินัยที่ใช้ลงแก่ทหารผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งมีผลให้ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการ โดยไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ

มาตรา 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงหรือข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 1

การรักษาจรรยาบรรณทหาร

มาตรา 6 ทหารต้องยึดถือปฏิบัติตามกฎหมาย บรรดา กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาได้ออกหรือได้วางไว้เป็นหลักฐานให้ทหารปฏิบัติ ซึ่งรวมทั้งขนบธรรมเนียม และประเพณีอันดีงามของทหารทั้งที่เป็นและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และต้องรักษาวินัยทหารตามที่บัญญัติไว้โดยเคร่งครัด

มาตรา 7 ทหารผู้ใดไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณทหารอันมิใช่เป็นความผิดวินัยทหาร ให้ผู้บังคับบัญชาดักเตือนทหารผู้นั้น และให้ผู้บังคับบัญชานำประวัติการไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณทหารมาประกอบการพิจารณาในเรื่องการปรับย้าย การเลื่อนระดับตำแหน่ง หรือการพิจารณาผลการปฏิบัติงานตามหน้าที่เพื่อให้ได้รับบำเหน็จความชอบ หรือสั่งให้ทหารผู้นั้นได้รับการพัฒนาจรรยาบรรณทหาร

หมวด 2

วินัยและการรักษาวินัยทหาร

มาตรา 8 การกระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง ได้แก่การไม่รักษาวินัยทหาร ตามที่บัญญัติให้เป็นข้อปฏิบัติและข้อห้ามในลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและเที่ยงธรรมเป็นไปแบบธรรมเนียมทหารและต้องรักษาวินัยทหารตามที่บัญญัติไว้โดยเคร่งครัด
- (2) ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการทหารโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการทหาร โดยไม่ขัดขืนหรือหลีกเลี่ยง แต่ถ้าเห็นว่าการปฏิบัติตามคำสั่งนั้นจะทำให้เสียหายแก่ราชการทหาร หรือจะเป็นการไม่รักษาผลประโยชน์ของทางราชการทหารจะเสนอความเห็นเป็นหนังสือทันทีเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาทบทวนคำสั่งนั้นก็ได้และเมื่อได้เสนอความเห็นแล้ว ถ้าผู้บังคับบัญชายังคงยืนยันให้ปฏิบัติตามคำสั่งเดิมก็ให้ผู้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามนั้น
- (3) ต้องรักษาระเบียบการเคารพระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา
- (4) ต้องอุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการทหารจะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการทหารมิได้
- (5) ต้องปฏิบัติราชการทหารโดยมิให้เป็นการกระทำการข้ามผู้บังคับบัญชาเหนือตน เว้นแต่ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปนั้นเป็นผู้สั่งการให้กระทำหรือได้รับอนุญาตเป็นกรณีพิเศษ
- (6) ต้องรักษาความลับของทางราชการ
- (7) ต้องรักษาความสามัคคี และไม่กระทำการอย่างใดที่เป็นการกลั่นแกล้งกัน และต้องช่วยเหลือกันในการปฏิบัติราชการระหว่างทหารด้วยกันและผู้ร่วมปฏิบัติราชการ
- (8) ต้องอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนผู้ติดต่อราชการทหาร หรือในการปฏิบัติราชการทหารเกี่ยวกับหน้าที่ของตน โดยไม่ชักช้า ห้ามมิให้ดูหมิ่น เหยียดหยาม กดขี่หรือข่มเหงประชาชนผู้มาติดต่อราชการทหารหรือในการปฏิบัติราชการทหารเกี่ยวกับหน้าที่ของตนเพื่อภาพลักษณ์ขององค์กรทหาร
- (9) ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารด้วยความตั้งใจ อุตสาหะ เพื่อให้เกิดผลดีหรือความก้าวหน้าแก่ราชการทหาร เอาใจใส่ ระวังระมัดระวังรักษาผลประโยชน์ของทางราชการทหาร และต้องไม่ประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการทหาร
- (10) ต้องไม่กระทำการอันเป็นเหตุให้แตกความสามัคคีระหว่างทหารด้วยกันหรือระหว่างส่วนราชการด้วยกัน
- (11) ต้องไม่รายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การรายงานโดยปกปิดข้อความซึ่งควรต้องแจ้งถือว่าเป็นรายงานเท็จด้วย
- (12) ต้องไม่ใช้เกียรติวาจาหรือประพาดตนในลักษณะที่ไม่สมควร
- (13) ต้องไม่กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพาดชู้

(14) ต้องไม่กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการทหารหรือทำให้เสียระเบียบแบบแผนของทหาร รวมทั้งเสียภาพลักษณ์ขององค์กรทหาร

(15) ต้องไม่กระทำการหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสียความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการทหารหรือเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการทหารของตนหรือเสื่อมเสียแก่ภาพลักษณ์ขององค์กรทหาร

(16) ต้องไม่เป็นการผู้จัดการ หรือผู้จัดการหรือดำรงตำแหน่งอื่นใดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันนั้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(17) กระทำการหรือไม่กระทำการใด ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพนหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาหรือกระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา 9 การกระทำความผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง ได้แก่ การกระทำความผิดในลักษณะต่อไปนี้

(1) ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการทหาร โดยมีขอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้

(2) ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการทหาร โดยไม่มีเหตุอันสมควร เป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการทหารอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการทหารติดต่อกันเป็นเวลานานเกินสิบห้าวันในภาวะปกติหรือเป็นเวลานานสามวันในภาวะไม่ปกติ โดยไม่มีเหตุอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจง และสรรพนหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาหรือกระทรวงกลาโหมกำหนด

(3) เหยียดหยาม กดขี่ ข่มเหงหรือทำร้ายประชาชนผู้ติดต่อราชการทหารหรือระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการทหาร

(4) กระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุกหรือโทษที่หนักกว่าโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหรือได้รับโทษที่หนักกว่าโทษจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(5) กระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

(6) กระทำหรือละเว้นการกระทำใด ๆ รวมทั้งการกระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรงตามมาตรา 8 แต่ผลแห่งการกระทำผิดวินัยทหารดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการทหารอย่างร้ายแรง

(7) กระทำการหรือไม่กระทำการใด ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพนหนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาหรือกระทรวงกลาโหมกำหนด อันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ราชการทหารอย่างร้ายแรง

มาตรา 10 การกระทำความผิดอย่างใด ๆ ที่บัญญัติไว้ในมาตรา 21 มาตรา 23 มาตรา 24 มาตรา 27 มาตรา 28 มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 31 มาตรา 32 มาตรา 33 มาตรา 34 มาตรา 35 มาตรา 36 มาตรา 37 มาตรา 39 มาตรา 41 มาตรา 42 มาตรา 43 มาตรา 44 มาตรา 46 และมาตรา 47 แห่งประมวลกฎหมายอาญาทหาร ถ้าผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร พิจารณาเห็นว่าเป็นการเล็กน้อยไม่สำคัญให้ถือว่าเป็นความผิดต่อวินัยทหาร และให้มีอำนาจลงโทษตาม มาตรา 7 แห่งประมวลกฎหมายอาญาทหาร เว้นแต่ผู้มีอำนาจแต่งตั้งตุลาการตามกฎหมายว่าด้วย ธรรมนูญศาลทหารจะสั่งให้ส่งตัวผู้กระทำความผิดไปดำเนินคดีในศาลทหาร หรือจะมีการ ดำเนินคดีนั้นในศาลพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร จึงให้เป็นไปตามนั้น

ในกรณีที่ทหารกระทำความผิดอาญาทหาร และผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษ กัก ขัง หรือจำขัง แล้วให้นำจำนวนวันดังกล่าวมาหักออกจากโทษจำคุกตามคำพิพากษาคืออาญาทหาร

มาตรา 11 ให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่เสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีวินัยเพื่อ ป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัยทหาร และดำเนินการทางวินัยทหารแก่ทหาร ผู้ใต้บังคับบัญชาที่กระทำความผิดวินัยทหาร

วิธีการเสริมสร้างและพัฒนาตามวรรคแรกให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่ง คำแนะนำ คำชี้แจงและสรรพนังสือต่าง ๆ ที่ผู้บังคับบัญชาหรือกระทรวงกลาโหมกำหนด

มาตรา 12 เมื่อมีความจำเป็นอันไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เพื่อประโยชน์ในการรักษาวินัยทหาร และปราบปรามทหารผู้ก่อการกำเริบ หรือเพื่อบังคับทหารผู้ละทิ้งหน้าที่ให้กลับทำหน้าที่ของตน ผู้บังคับบัญชาอาจใช้อาวุธหรือกำลังบังคับได้ และถ้าได้กระทำโดยสุจริตตามสมควรแก่เหตุแล้ว ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ช่วยเหลือไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญาและวินัยทหาร

เมื่อมีเหตุดังกล่าว ผู้บังคับบัญชาจะต้องรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาเหนือตนตามลำดับชั้น โดยเร็ว

มาตรา 13 โทษทางวินัยทหารมี 9 สถาน ดังต่อไปนี้

- (1) ภาคทัณฑ์
- (2) ทัณฑ์กรรม เป็นเวลาไม่เกินสามวัน
- (3) กัก เป็นเวลาไม่เกินสี่เดือน
- (4) ขัง เป็นเวลาไม่เกินห้าเดือน
- (5) จำขัง เป็นเวลาไม่เกินหกเดือน
- (6) ตัดเงินเดือน ไม่เกินร้อยละห้าของเงินเดือนขณะถูกลงโทษตัดเงินเดือน เป็นเวลาไม่เกินสามเดือน
- (7) ไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน

(8) ปลดออก

(9) ไล่ออก

มาตรา 14 การลงโทษทหารให้ทำเป็นคำสั่งโดยระบุในคำสั่งด้วยว่าผู้ถูกลงโทษกระทำผิดวินัยในกรณีใดและมาตราใด

วิธีการออกคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษวินัยทหารให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

หมวด 3

การดำเนินการทางวินัยทหาร

ส่วนที่ 1

การดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะปกติ

มาตรา 15 ภายใต้บังคับในภาวะปกติ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าทหารผู้ใดกระทำผิดวินัยทหารให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษรีบดำเนินการสืบข้อเท็จจริงหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่าเป็นความผิดวินัยทหารร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง หรือไม่มีมูลความผิด

ในการสืบข้อเท็จจริงให้คณะกรรมการสืบข้อเท็จจริงแจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ทหารผู้ถูกกล่าวหาทราบและให้ทหารผู้ถูกกล่าวหาได้อธิบายข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนด ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารให้สั่งยุติเรื่อง ถ้าเห็นว่าคดีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 16 หรือมาตรา 17 แล้วแต่กรณีทันที

การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบข้อเท็จจริง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม

มาตรา 16 ในกรณีผลการสืบข้อเท็จจริงตามมาตรา 15 ปรากฏว่าทหารถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชานำสำนวนการสืบข้อเท็จจริงมาพิจารณาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กัก ขัง จำขัง ตัดเงินเดือนหรือไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือน ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิดวินัยทหารที่เกิดขึ้นทันทีโดยไม่ตั้งคณะกรรมการสอบสวนก็ได้

ทหารผู้ถูกลงโทษวินัยตามวรรคหนึ่งผู้ใด เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อตน ทหารผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของ

ผู้บังคับบัญชาที่ส่งลงโทษวินัย แต่ในกรณีที่ผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นผู้ส่งลงโทษวินัยให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร

มาตรา 17 ในกรณีผลการสืบข้อเท็จจริงตามมาตรา 15 ปรากฏว่าทหารถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง ให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขึ้น ในการสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาแจ้งสิทธิมีทนายหรือผู้ที่ตนไว้วางใจร่วมฟังการสอบสวนและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาเมื่อดำเนินการแล้ว ถ้าฟังได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรงให้ดำเนินการส่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออกตามความร้ายแรงของการกระทำผิดวินัยทหาร แล้วแต่กรณี ถ้าฟังไม่ได้ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยทหารให้สั่งยุติเรื่อง

ทหารผู้ถูกส่งลงโทษวินัยทหารอย่างร้ายแรงตามวรรคหนึ่งผู้ใด เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้หน้าที่และอำนาจปฏิบัติต่อตนโดยไม่เป็นธรรม หรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาของตน ทหารผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่ส่งลงโทษวินัย

มาตรา 18 ในการสอบสวนวินัยทหารให้คณะกรรมการสอบสวนวินัยทหารแจ้งเรื่องที่ถูกกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ทหารผู้ถูกกล่าวหาทราบและให้ทหารผู้ถูกกล่าวหาได้อธิบายข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาภายในเวลาที่กำหนด ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารให้สั่งยุติเรื่อง ถ้าเห็นว่าคดีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 19 หรือมาตรา 20 ทันที

ในการพิจารณาของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจส่งลงโทษวินัยตามมาตรา 15 ให้พิจารณาสั่งการให้แล้วเสร็จภายในสองร้อยสี่สิบวันนับแต่วันได้รับสำนวน เว้นแต่มีเหตุจำเป็นตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม ซึ่งทำให้การพิจารณาไม่แล้วเสร็จภายในกำหนดครุณษะเวลาดังกล่าวก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้งจะต้องไม่เกินหกสิบวัน

ในกรณีที่เป็นการพิจารณาที่ปรากฏชัดแจ้งตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหมจะดำเนินการทางวินัยทหารโดยไม่ต้องสืบข้อเท็จจริงหรือสอบสวนก็ได้

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม

มาตรา 19 ให้กรรมการสอบสวนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้กรรมการสอบสวนมีอำนาจเช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพียงเท่าที่เกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของกรรมการสอบสวน และให้มีอำนาจเรียกให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ ห้างหุ้นส่วนบริษัท หรือบุคคลใด ๆ มา

ให้ถ้อยคำหรือชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัด มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวน

มาตรา 20 ทหารผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรงจนถูกตั้งกรรมการสอบสวน หรือต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาหรือถูกฟ้องคดีอาญา เว้นแต่เป็นความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ ผู้มีอำนาจบังคับบัญชาตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม มีอำนาจสั่งพักราชการหรือสั่งให้ออกจากราชการทหารไว้ก่อน เพื่อรอผลการสอบสวนพิจารณาทางวินัยทหารได้ แต่ถ้าภายหลังปรากฏผลการสอบสวนพิจารณาทางวินัยทหารปรากฏว่าผู้นั้นมิได้กระทำความผิดหรือกระทำความผิดไม่ถึงกับถูกลงโทษปลดออกหรือไล่ออก และไม่มีกรณีที่จะต้องออกจากราชการด้วยเหตุอื่นก็ให้ผู้มีอำนาจดังกล่าวสั่งให้ผู้นั้นกลับเข้ารับปฏิบัติงานในตำแหน่งเดิมหรือตำแหน่งในระดับเดียวกันที่ผู้นั้นมีคุณสมบัติตรงตามคุณสมบัติเฉพาะ สำหรับตำแหน่งนั้น

การสั่งพักราชการทหาร หรือสั่งให้ออกจากราชการทหารไว้ก่อนตามวรรคแรก ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม

ส่วนที่ 2

การดำเนินการทางวินัยทหารในภาวะไม่ปกติ

มาตรา 21 ภายใต้บังคับในภาวะไม่ปกติ เมื่อมีการกล่าวหาหรือมีกรณีเป็นที่สงสัยว่าทหารผู้ใดกระทำความผิดวินัยทหาร ให้ผู้บังคับบัญชาริบดำเนินการสืบข้อเท็จจริงหรือพิจารณาในเบื้องต้นว่าเป็นกรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่าเป็นความผิดวินัยทหารร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรง หรือไม่มีมูลความผิด

ในการสืบข้อเท็จจริงให้แจ้งเรื่องที่ถูกลกล่าวหาหรือถูกร้องเรียนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบและให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าเห็นว่ากรณีไม่มีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยทหารให้สั่งยุติเรื่อง แต่ถ้าเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยทหารให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา 22 ทั้งนี้

การแต่งตั้งคณะกรรมการสืบข้อเท็จจริงให้นำ มาตรา 15 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 22 ในกรณีผลการสืบข้อเท็จจริงหรือพิจารณาตามมาตรา 21 ปรากฏว่ากรณีมีมูลกระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรงหรือกระทำความผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง และได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานให้ทหารผู้ถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งรับฟังคำชี้แจงของทหารผู้ถูกกล่าวหาแล้ว ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยทหารแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดวินัยจริงและ

ทหารผู้ถูกกล่าวหาเป็นผู้กระทำผิดวินัยตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจสั่งลงโทษวินัยทหารตามสมควรและเหมาะสมแก่กรณี โดยไม่ต้องคณะกรรมการสอบสวนก็ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ถ้าผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยทหารเห็นว่า ทหารผู้ถูกกล่าวหาไม่ได้กระทำผิดวินัยทหารตามข้อกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวสั่งยุติเรื่อง

การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้นำมาตรา 18 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 23 เมื่อมีเหตุจำเป็นเพื่อป้องกันการจะหลบหนี หรือจะไปทำร้าย หรือข่มขู่ผู้เสียหาย หรือพยานให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจกักหรือขังตัวทหารนั้นระหว่างดำเนินการสอบสวนได้เท่าที่จำเป็นแก่การสอบสวน แต่ต้องไม่เกินอำนาจลงโทษกักหรือขังของผู้ตั้งกักหรือขัง และต้องไม่เกินสิบห้าวัน

ในกรณีที่ทหารตามวรรคหนึ่งถูกลงโทษกักหรือขังให้หักจำนวนวันที่ถูกกักหรือขังออกจากระยะเวลากักหรือขังด้วย และในกรณีที่ถูกลงโทษทัณฑ์กรรม ให้ถือว่าการถูกกักหรือขังเป็นการรับโทษสำหรับความผิดนั้นแล้ว

มาตรา 24 ทหารผู้ถูกลงโทษวินัยทหารตามมาตรา 22 เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่เป็นธรรมหรือไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือเกิดจากการปฏิบัติโดยมิชอบของผู้บังคับบัญชาต่อตน ทหารผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษวินัย และต้องชี้แจงด้วยว่าได้เคยอุทธรณ์นี้ต่อผู้บังคับบัญชาผู้ใดและได้รับคำชี้แจงอย่างไร แต่ในกรณีที่ผู้บัญชาการเหล่าทัพเป็นผู้สั่งลงโทษวินัยให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินัยทหาร

คำสั่งผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปของผู้บังคับบัญชาที่สั่งลงโทษวินัย หรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหารตามวรรคหนึ่งแล้วแต่กรณี ให้เป็นที่สิ้นสุด

มาตรา 25 ทหารผู้ใดกระทำความผิดวินัยทหารไม่ร้ายแรง ให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ทัณฑ์กรรม กัก ขัง จำขัง ตัดเงินเดือนหรือไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือน ตามควรแก่กรณีให้เหมาะสมกับความผิดวินัยทหาร ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่สำหรับการลงโทษภาคทัณฑ์ให้ใช้เฉพาะกรณีกระทำความผิดวินัยทหารเล็กน้อยหรือมีเหตุอันควรลดหย่อน ซึ่งยังไม่ถึงกับจะต้องถูกลงโทษทัณฑ์กรรม

ถ้าผู้บังคับบัญชาเห็นว่าผู้กระทำความผิดวินัยทหารควรได้รับโทษสูงกว่าที่ตนมีอำนาจสั่งลงโทษให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของตนที่มีอำนาจ เพื่อให้พิจารณาคำเนิการเพื่อลงโทษตามควรแก่กรณี

ในกรณีกระทำความผิดวินัยทหารเล็กน้อยและมีเหตุอันควรลดโทษ จะงดโทษให้โดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนก็ได้

การลงโทษตามมาตรา ๒๑ ผู้บังคับบัญชาจะมีอำนาจสั่งลงโทษผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานโทษ ใดและอัตราโทษได้เพียงใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม

มาตรา 26 ทหารผู้ใดกระทำความผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรงให้ผู้มีอำนาจสั่งลงโทษปลด ออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนโทษวินัยทหารจะนำมา ประกอบการพิจารณาลงโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษต่ำกว่าปลดออก

มาตรา 27 เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยทหารแก่ทหารผู้ใดแล้ว ให้รายงานการ ดำเนินการทางวินัยทหารต่อผู้บังคับบัญชาที่มีตำแหน่งเหนือผู้ดำเนินการทางวินัยทหารตามลำดับ ชั้นโดยเร็ว

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งเห็นว่าการยุติเรื่อง การงดโทษหรือ การลงโทษเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้มีอำนาจสั่งลงโทษ เพิ่มโทษเป็นสถานโทษ หรืออัตราโทษที่หนักขึ้น ลดโทษลงเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่เบาลง งดโทษโดยให้ทำทัณฑ์ บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือนหรือยกโทษ ให้ถูกต้องหรือเหมาะสมตามควรแก่กรณี ตลอดจนแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในคำสั่งเดิมให้ถูกต้องเหมาะสมได้ด้วย และในกรณีที่เห็นว่า ควรดำเนินการอย่างไรเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาให้ได้รับความจริงและยุติธรรมก็ให้มีอำนาจ ดำเนินการหรือสั่งดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี โดยการสั่งลงโทษหรือเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่ หนักขึ้น ต้องไม่เกินอำนาจของตน และการเพิ่มอัตราโทษเมื่อรวมกับอัตราโทษเดิมต้องไม่เกิน อำนาจนั้นด้วย ถ้าเกินอำนาจของตน ก็ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นตามลำดับเพื่อให้ พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี ทั้งนี้ ถ้าเห็นว่าการจะสั่งลงโทษหรือเพิ่มโทษนั้นกรณีเป็นการ กระทำความผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง ก็ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปเพื่อให้ พิจารณาดำเนินการ

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษสั่งยุติเรื่อง หรือสั่งงดโทษทหารผู้ใดไปแล้ว แต่ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปนั้นเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำความผิดวินัยทหารอย่างร้ายแรง หรือเมื่อ ได้รับรายงานที่ผู้บังคับบัญชาตามวรรคสองเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำความผิดวินัยทหารอย่าง ร้ายแรง ก็ให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปนั้น มีอำนาจดำเนินการมาตรา 22

เมื่อมีกรณีเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ให้ผู้สั่งมีคำสั่งใหม่ และในคำสั่งดังกล่าว ให้สั่งยกเลิกคำสั่งลงโทษเดิมด้วย พร้อมทั้งระบุนิติการดำเนินการให้ผู้ถูกลงโทษตามคำสั่งเดิมรับ โทษที่เพิ่มขึ้น ลดลง หรือกลับคืนสู่ฐานะเดิม แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดใน ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

หมวด 4 คณะกรรมการวินัยทหาร

มาตรา 28 ให้มีคณะกรรมการวินัยทหารคณะหนึ่ง เรียกโดยย่อว่า “ก.ท.” ประกอบด้วย

(1) กรรมการโดยตำแหน่ง ปลัดกระทรวงกลาโหมเป็นประธาน ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ

(2) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนสามคน ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดเกล้าแต่งตั้ง

(3) ให้เจ้ากรมพระธรรมนูญเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งสามปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งและให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม

องค์ประชุมคณะกรรมการวินัยทหารต้องไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการทั้งหมด และให้ถือเสียงมากในการวินิจฉัยอุทธรณ์

มาตรา 29 ให้คณะกรรมการวินัยทหาร มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(1) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ ตามมาตรา 30

(2) เสนอแนะต่อผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และเมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

(3) แต่งตั้งคณะบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมกำหนดเพื่อทำหน้าที่เป็นคณะอนุกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ประจำภาค เพื่อดำเนินการตามที่ได้รับมอบหมาย

(4) ให้ความเห็นชอบหลักสูตรการสอนวินัยทหารและการฝึกอบรมบุคลากรในกองทัพ เพื่อป้องกันการกระทำผิดวินัยทหาร

(5) สนับสนุนให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันการกระทำผิดวินัยทหาร

มาตรา 30 เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยทหารอย่างร้ายแรงหรือสั่งให้ทหารออกจากราชการในเรื่องใดไปแล้ว ถ้าคณะกรรมการวินัยทหารพิจารณาเห็นเป็นการสมควรที่จะต้องสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่ให้คณะกรรมการวินัยทหาร มีอำนาจสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวนใหม่ในเรื่องนั้น ได้ตามความจำเป็น โดยจะสอบสวนเองหรือมอบหมายให้คณะอนุกรรมการวินัยทหารหรือให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติมหรือสอบสวน

ใหม่แทนก็ได้ หรือกำหนดประเด็นหรือข้อสำคัญที่ต้องการทราบส่งไป เพื่อให้คณะกรรมการสอบสวนที่ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งไว้เดิมทำการสอบสวนเพิ่มเติมได้ด้วย

การแต่งตั้งคณะกรรมการวินัยทหาร คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนเพิ่มเติม หรือการกำหนดประเด็นที่ต้องการส่งไปสอบสวนเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

มาตรา 31 ให้กรรมการวินัยทหาร อนุกรรมการวินัยทหาร และอนุกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาและให้มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ

มาตรา 32 เมื่อคณะกรรมการวินัยทหาร ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งมีอำนาจลงโทษวินัยทหารดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ คณะกรรมการวินัยทหารมีคำวินิจฉัย

ในกรณีที่ทหารผู้อุทธรณ์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหารให้ ฟ้องคดีต่อศาลทหารภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ วินัยทหาร

มาตรา 33 การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหารให้ดำเนินการให้แล้ว เสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เว้นแต่มีเหตุขัดข้องที่ทำให้การพิจารณาไม่ แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ก็ให้ขยายระยะเวลาได้อีกซึ่งไม่เกินสองครั้ง โดยแต่ละครั้ง จะต้องไม่เกินหกสิบวัน และให้บันทึกเหตุขัดข้องให้ปรากฏไว้ด้วย

การพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการวินัยทหารจะแต่งตั้งและ มอบหมายให้คณะอนุกรรมการวินิจฉัยอุทธรณ์ดำเนินการแทนแล้วรายงานผลให้ทราบก็ได้

การแต่งตั้ง การมอบหมายและการรายงานผลตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อบังคับ กระทรวงกลาโหม

หมวด 5

การอุทธรณ์และการฟ้องคดี

มาตรา 34 ทหารผู้ใดถูกสั่งลงโทษตามพระราชบัญญัตินี้ ทหารผู้นั้นมีสิทธิอุทธรณ์ต่อ ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหรือคณะกรรมการวินัยทหาร แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่ วันทราบหรือถือว่าทราบคำสั่งของผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษวินัยทหารหรือคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินัยทหาร

การอุทธรณ์และการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับกระทรวงกลาโหม

มาตรา 35 ในภาวะปกติทหารผู้ถูกลงโทษทางวินัยทหารอย่างร้ายแรงไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการวินัยทหาร มีสิทธิที่จะยื่นฟ้องคดีวินัยทหารต่อศาลทหารภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ทราบหรือถือว่าทราบคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหาร

มาตรา 36 เมื่อศาลทหารมีคำพิพากษาหรือคำสั่งแล้ว ให้ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยทหาร ดำเนินการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่รับทราบคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลทหาร และให้นำความมาตรา 33 วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

บทเฉพาะกาล

มาตรา 37 เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. นี้ใช้บังคับแล้ว บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดอ้างถึงบทบัญญัติพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ให้ถือว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นอ้างถึงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พ.ศ. นี้ ในบทมาตราที่มีนัยเช่นเดียวกัน

มาตรา 38 ให้จัดตั้งแผนกคดีวินัยทหารในศาลทหารสูงสุดภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป โดยมีองค์คณะตุลาการตามที่กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหารกำหนด และให้ศาลทหารมีอำนาจรับฟ้องและพิจารณาพิพากษาคดีวินัยทหารที่ได้อุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินัยทหารตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ : เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยทหาร พุทธศักราช 2476 ได้บังคับใช้มาเป็นเวลานานแล้ว ทำให้มีบทบัญญัติหลายประการไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และภาวะการปฏิบัติการทางทหารในปัจจุบันซึ่งมีทั้งในภาวะปกติและไม่ภาวะปกติจำเป็นต้องมีกระบวนการดำเนินการทางวินัยทหารที่มีความสอดคล้องกับภาวะการปฏิบัติการทางทหาร ดังนั้น เพื่อคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิและเสรีภาพของทหารผู้อยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร โดยกำหนดให้คณะกรรมการวินัยทหาร และศาลทหารสูงสุดแผนกคดีวินัยทหารเข้ามามีหน้าที่และอำนาจในการทบทวนตรวจสอบการดำเนินการทางวินัยทหารของผู้บังคับบัญชาทางทหาร ตามเงื่อนไขที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด